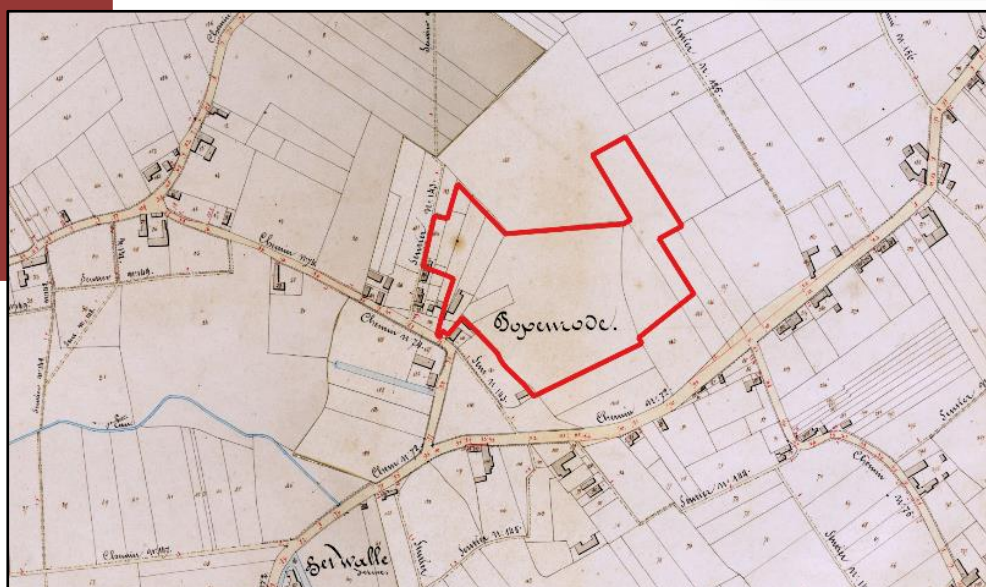

Archeologienota

Aalst, Popperodedries 47

Deel 1: Verslag van Resultaten

Titel

Archeologienota Aalst, Popperodedries 47. Deel 1: Verslag van Resultaten

Auteur(s)

Annelore Vromans

Erkende archeoloog

Inger Woltinge (erkeningsnummer: 2015/00023)

BAAC-Projectnummer

BAAC Vlaanderen bvba
OE/ERK/Archeoloog/2015/00020

DLV – Projectnummer

2018_WE_1178

Plaats en datum

Gent, 26 december 2019

Reeks en nummer

BAAC Vlaanderen Rapport 1322
ISSN 2033-6896

Wettelijk depot

KBR

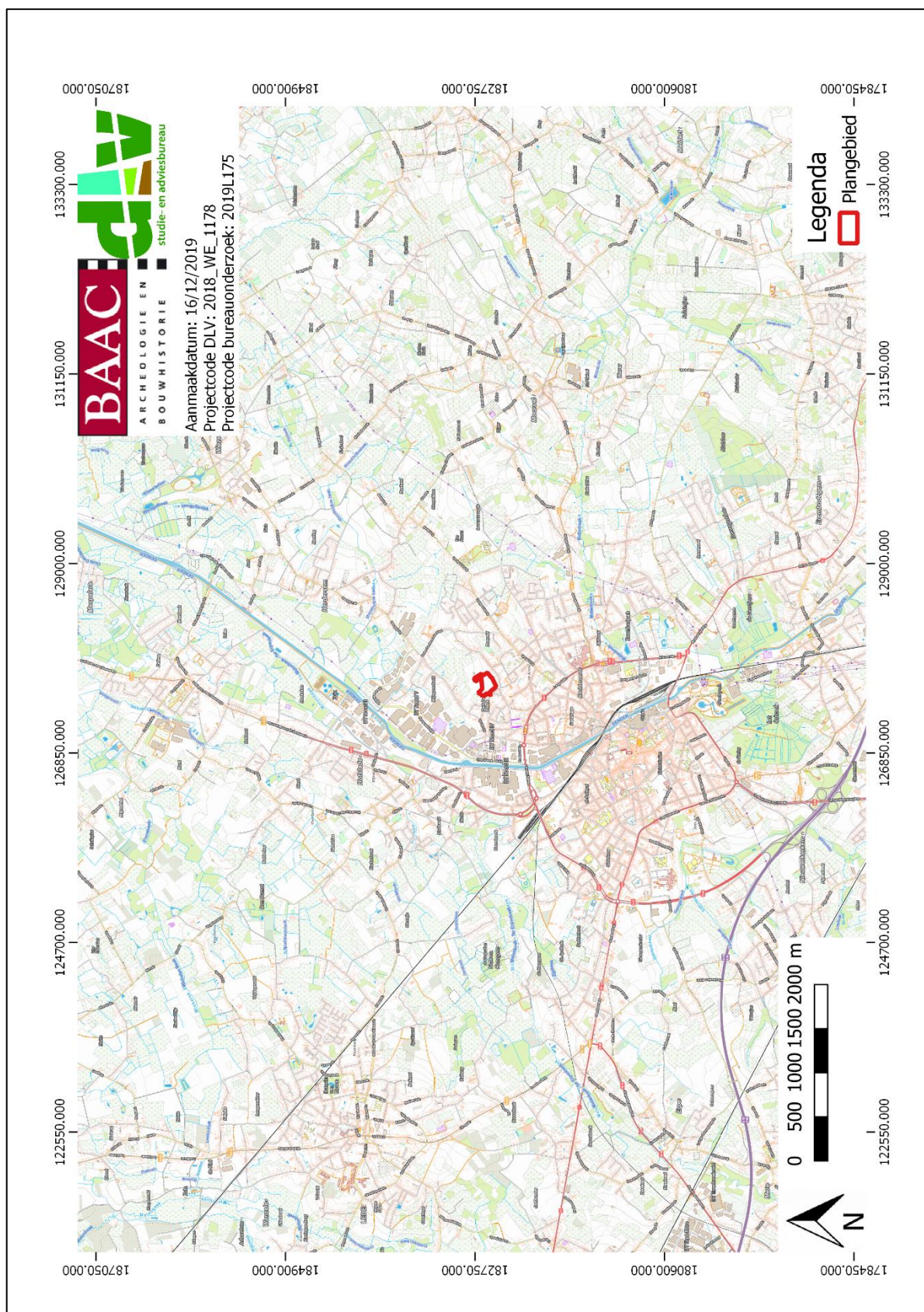
Inhoud

1	Beschrijvend gedeelte.....	1
1.1	Administratieve gegevens	1
1.2	Juridisch kader en onderzoektraject	4
1.3	Aanleiding	4
1.4	Huidige situatie en geplande werken	5
1.4.1	Huidige situatie	5
1.4.2	Geplande werken en bodemingrepen	5
1.5	Randvoorwaarden.....	9
2	Bureauonderzoek	10
2.1.1	Landschappelijk kader	10
2.1.2	Historisch kader	18
2.1.3	Cartografische bronnen	19
2.1.4	Archeologisch kader	26
2.2	Besluit	29
2.2.1	Beantwoorden onderzoeksvragen	29
2.2.2	Archeologische verwachting.....	30
2.2.3	Potentieel op kennisvermeerdering	31
2.2.4	Afweging noodzaak verder vooronderzoek.....	31
3	Samenvatting.....	33
4	Lijsten.....	34
4.1	Figurenlijst.....	34
4.2	Plannenlijst.....	34
4.3	Tabellenlijst	34
5	Bibliografie	35

1 Beschrijvend gedeelte

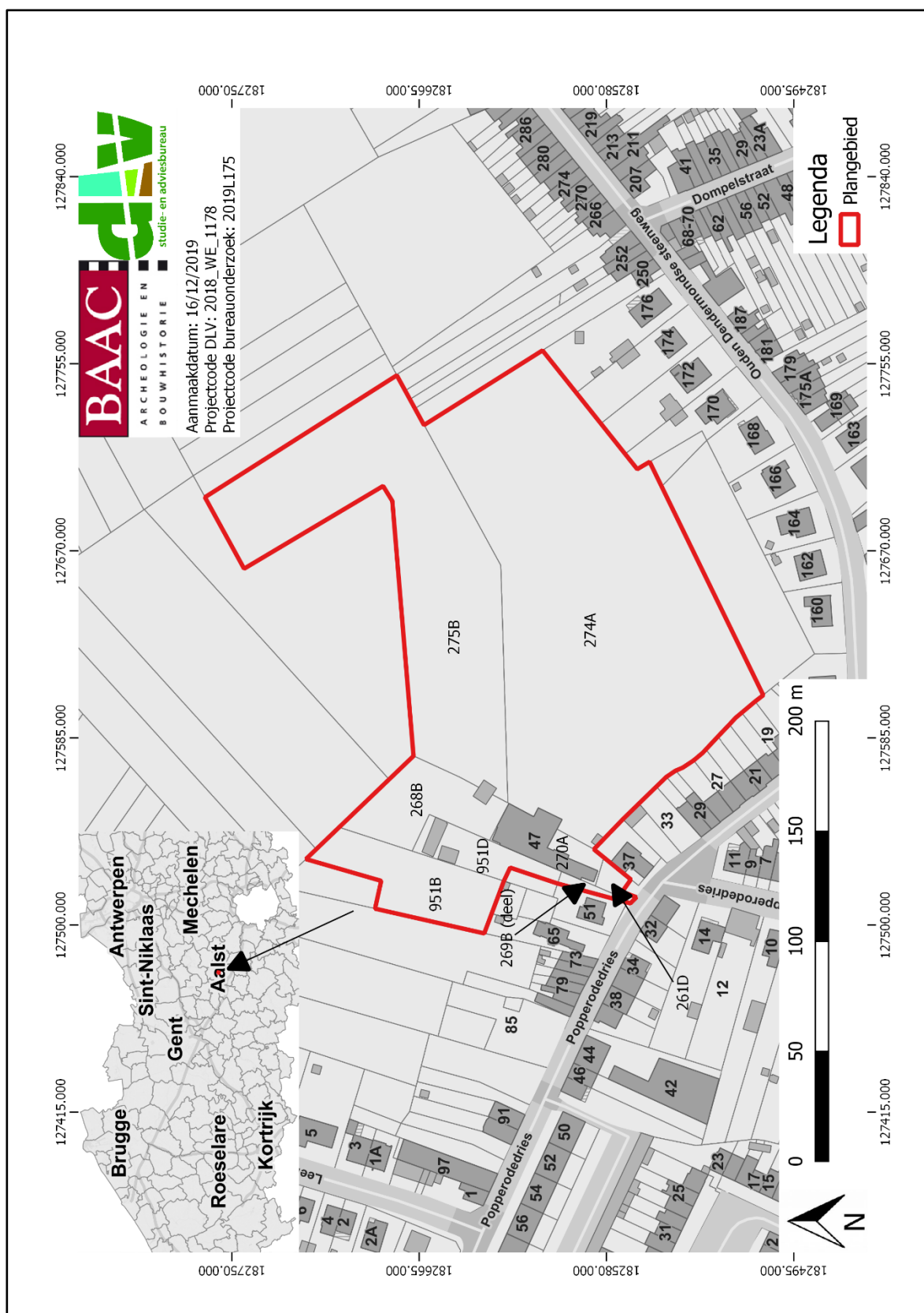
1.1 Administratieve gegevens

Naam site	Aalst, Popperodedries 47		
Ligging	Popperodedries 47, deelgemeente Aalst, gemeente Aalst, provincie Oost-Vlaanderen		
Kadaster	Gemeente Aalst, Afdeling 3 (Aalst), Sectie D, Percelen 261D, 269B (deel), 268B, 270A, 274A, 275B, 951B, 951D		
Coördinaten	Noordwest:	x: 127 530m	y: 182 715m
	Noordoost:	x: 127 695m	y: 182 761m
	Zuidwest:	x: 127 510m	y: 182 569m
	Zuidoost:	x: 127 606m	y: 182 509m
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2017-0865		
Projectnummer DLV	2018_WE_1178		
Bureauonderzoek	Projectcode	2019L175	
	Erkende archeoloog	Inger Woltinge (Erkenningsnummer: 2015/00023)	
	Betrokken actoren	Annelore Vromans (auteur)	
	Betrokken derden	Nvt	

Plan 1: Plangebied op topografische kaart¹ (digitaal; 1:10.000; 16/12/2019)

¹ AGIV 2019c

1.2 Juridisch kader en onderzoekstraject

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden, verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Het doel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen of, indien dit niet kan, het formuleren van maatregelen voor vervolgonderzoek waarbij het erfgoed *ex situ* wordt behouden.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen worden vernietigd, is een archeologisch onderzoek nodig. In eerste instantie wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het plangebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het plangebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het plangebied, kan het aangewezen zijn de gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren te onderzoeken middels een landschappelijk bodemonderzoek, een veldkartering en/of een geofysisch onderzoek. Deze onderzoeken maken alle deel uit van het **vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**. Indien op basis van de resultaten van alle nodige facetten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem niet voldoende informatie verzameld kan worden om een onderbouwde uitspraak te doen aangaande de beslissing tot behoud *in situ*, vrijgave of opgraving van het terrein, moet in een volgende fase een vooronderzoek met ingreep in de bodem worden uitgevoerd.

Het doel van het eventueel **vooronderzoek met ingreep in de bodem** is een archeologische evaluatie van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. De hiervoor aangewezen methoden zijn archeologische boringen, proefputten en/of proefsleuven. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om een eventuele site *in situ* te behouden of, indien dit niet kan, het opstellen van een programma van maatregelen voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen) in de vorm van een opgraving. Het vooronderzoek is uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk 4.0.

1.3 Aanleiding

Naar aanleiding van een aanvraag bij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen heeft DLV / BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. Op het terrein zal door de initiatiefnemer een uitbreiding op het bestaande bedrijf gerealiseerd worden. De geplande werken impliceren aanzienlijke bodemingrepen (waaronder de aanleg van een nieuwbouw loods met bijhorende verharding) die qua omvang een directe bedreiging betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed. Eens het archeologisch bodemarchief aangetast of vernield wordt, betekent dit een onomkeerbaar informatieverlies.

De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt ca. 33.800 m², de geplande bodemingrepen hebben een oppervlakte van ca. 1.750 m². Het valt buiten een beschermde archeologische site, ligt niet in een archeologisch vastgestelde zone en komt niet voor op de kaart met gebieden waarin geen archeologische waarden (meer) te verwachten zijn (GGA, gebieden geen archeologie).³ Daarnaast

³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017.

werden voor het plangebied en de directe omgeving geen waarden voor ‘beschermde onroerend erfgoed’ opgenomen in het Geoportaal.

Aangezien het plangebied deels in een woongebied ligt, de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3.000 m² of meer bedraagt en de ingreep minstens 1.000 m² bedraagt, is volgens het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 een archeologienota vereist. Deze archeologienota, waarvan akte genomen door het agentschap Onroerend Erfgoed, wordt bij de stedenbouwkundige aanvraag gevoegd.

1.4 Huidige situatie en geplande werken

1.4.1 Huidige situatie

Op heden is er een landbouwbedrijf aanwezig op het plangebied. De bebouwing is geconcentreerd in het zuidwesten van het terrein en bestaat uit een woning met in het verlengde een aangebouwde schuur. Ten oosten daarvan ligt een berging. Tussen deze gebouwen ligt verharding, grotendeels betonverharding.

1.4.2 Geplande werken en bodemingrepen

Algemeen

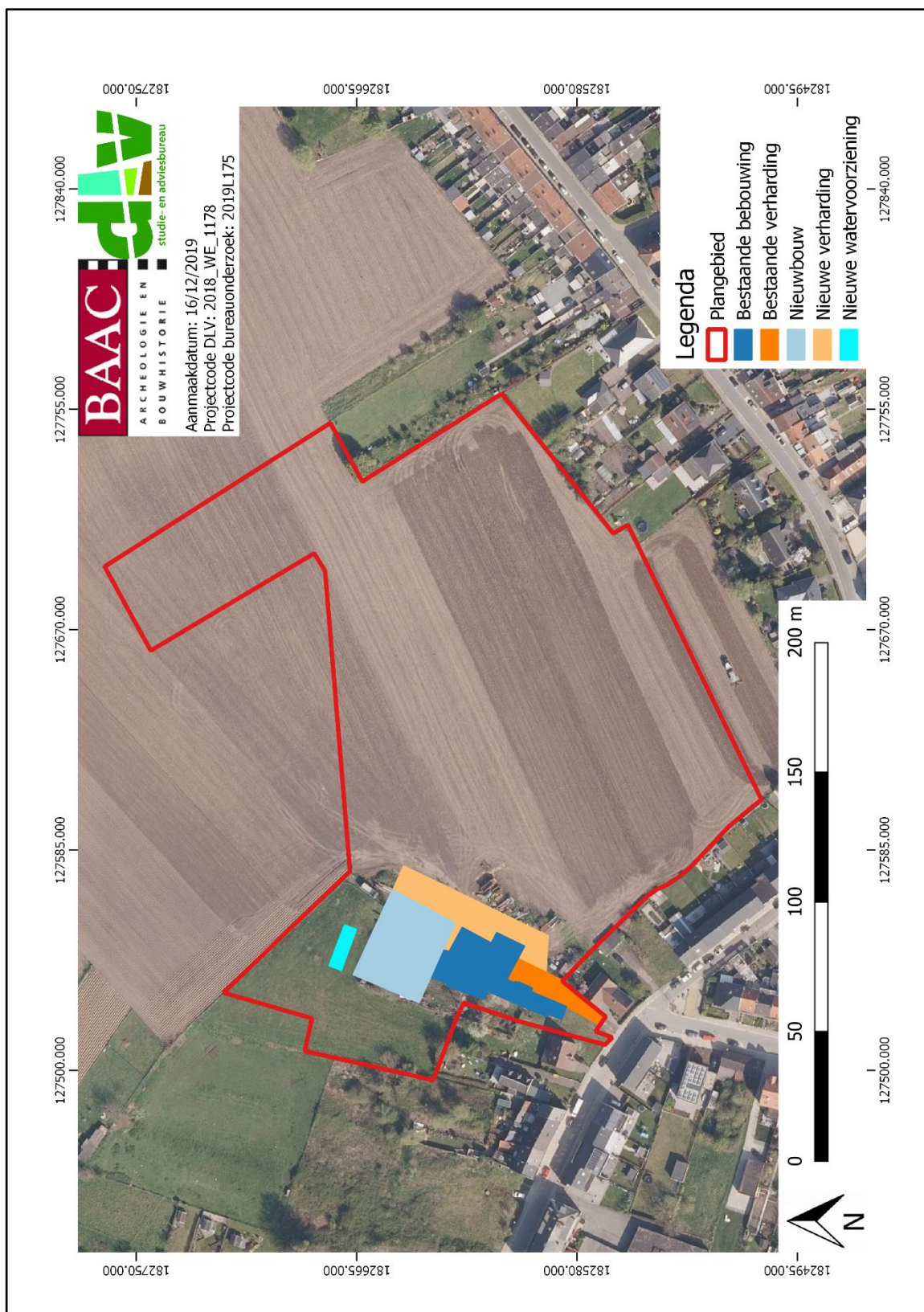
De opdrachtgever plant op het terrein de uitbreiding van het bestaande landbouwbedrijf. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven. De geplande werken zullen samen een oppervlakte hebben van ca. 1.750 m².

Een deel van de aanvraag tot omgevingsvergunning bestaat erin om een aantal zaken te regulariseren. Het gaat hierbij allemaal om afdaken bij de bestaande schuur en berging.

In de eerste fase worden drie kleine gebouwen gesloopt. Het is niet geweten hoe die gefundeerd zijn, maar het gaat om ‘lichte’ gebouwen die naar alle waarschijnlijkheid niet zwaar gefundeerd zijn en dus weinig impact in de bodem hebben gehad. Deze hebben een oppervlakte van 99 m², 85 m² en 44 m². Er worden ook een aantal bomen gerooid.

Daarna wordt ten noorden van de bestaande bebouwing een nieuwbouw loods gezet (980 m²). De loods komt te staan op 21 poerfunderingen die zullen reiken tot op voldoende draagkrachtige, vorstvrije ondergrond. Dit zal gebeuren volgens de ingenieurstudie. Heden wordt uitgegaan van de standaard 80 cm onder maaiveld, maar dit kan nog veranderen na de studie. De vloerplaat zal ongeveer 20 cm dik zijn. Er komt geen kelder, wel komt er nieuwe verharding. Dit zal deels bestaan uit steenslagverharding (ca. 467 m²), deels uit betonverharding (233 m²). Beide zullen ongeveer 30 cm diep reiken. Het terrein wordt ter hoogte van deze nieuwbouw met bijhorende verharding genivelleerd. Ten noorden daarvan komt een nieuwe infiltratievoorziening (77,75 m²).

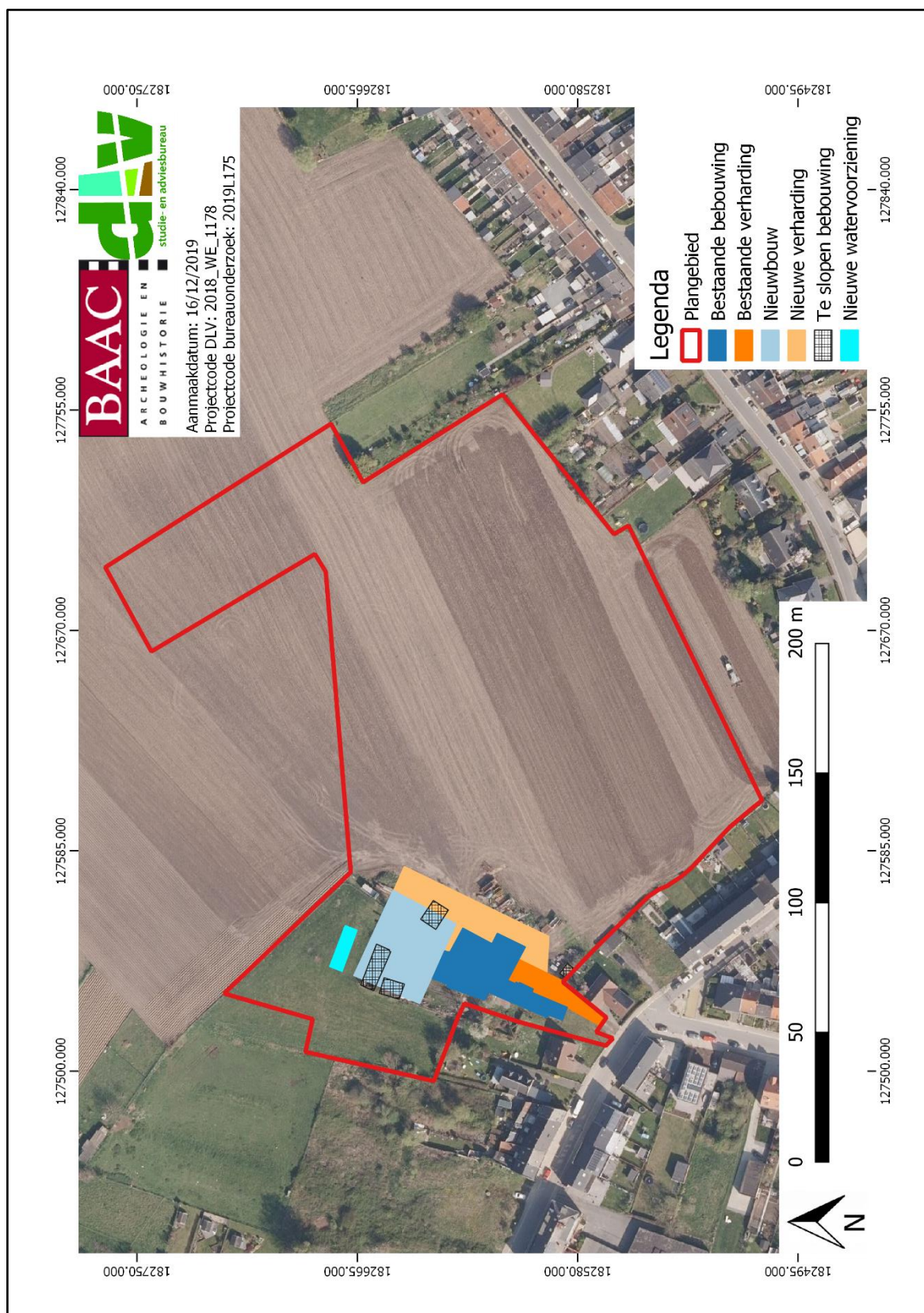
De bouwplannen worden in originele resolutie meegegeven in bijlage.

Plan 3: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting⁴ op orthofoto⁵ (digitaal; 1:1; 16/12/2019)

⁴ Plan opgemaakt door DLV op basis van plannen aangebracht door initiatiefnemer.

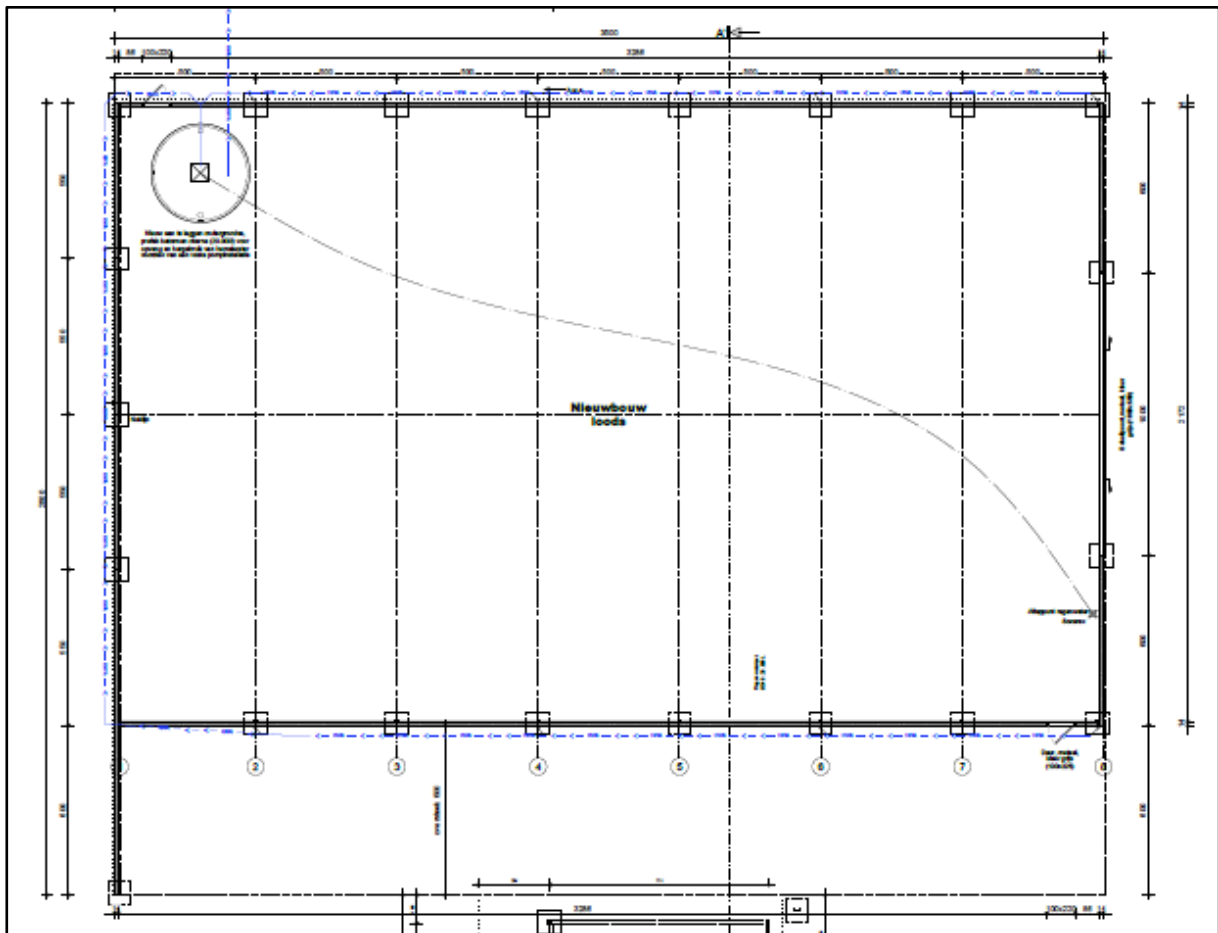
⁵ AGIV 2019b

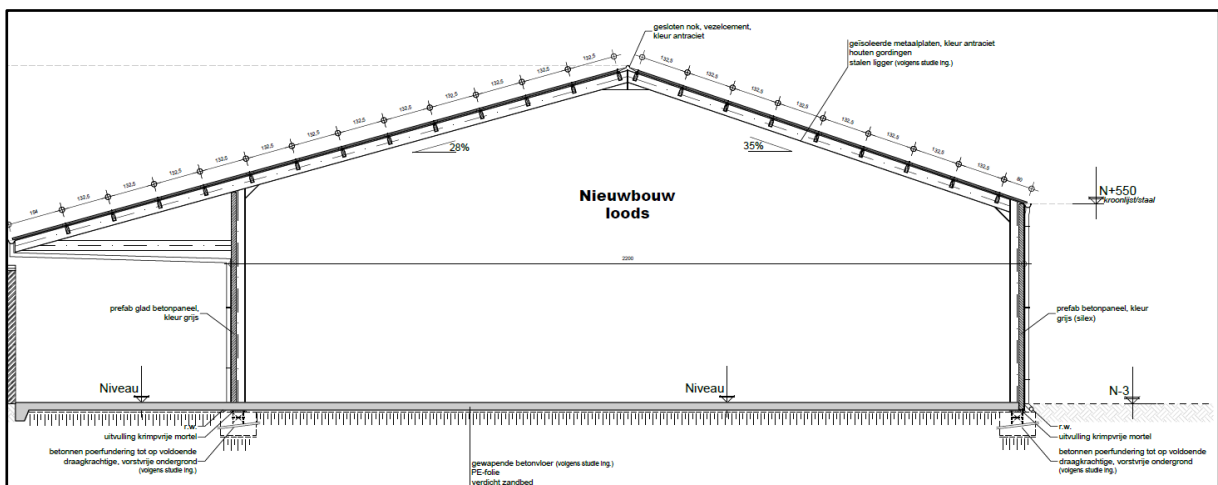
Plan 4: Plangebied met synthese van de geplande werken⁶ op orthofoto⁷(digitaal; 1:1; 16/12/2019)

⁶ Plan opgemaakt door DLV op basis van plannen aangebracht door initiatiefnemer.

⁷ AGIV 2019b

Figuur 1: Funderingsplan nieuwbouw loods⁸

Figuur 2: Doorsnede nieuwbouw loods⁹

⁸ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

⁹ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

Impactanalyse

De zone waarop gebouwd zal worden heeft amper impact gehad door de moderne bijgebouwen. Deze gebouwen zijn licht van structuur en zullen geen zwaar verstorende impact gehad hebben gehad op de ondergrond. Op de rest van het plangebied kon amper tot geen moderne verstoring worden aangetroffen op basis van het bureauonderzoek. De loods met de bijhorende verharding en infiltratievoorziening zullen wel heel wat impact teweegbrengen op de ondergrond. Bij de dieptes van

1.5 Randvoorwaarden

Vanwege het feit dat er nog te slopen structuren aanwezig zijn op het terrein, betreft het hier een archeologienota met uitgesteld vooronderzoek. Dit houdt in dat de ingreep in de bodem zoals gesteld in het programma van maatregelen op een later tijdstip, na de sloop van de nodige bebouwing uitgevoerd dient te worden.

2 Bureauonderzoek

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de beschikbare kennis inzake bodemkunde, geomorfologie, historie, cartografie en archeologie met betrekking tot het plangebied en omgeving. Deze informatie vormt de basis voor de archeologische verwachting van het onderzoeksgebied.

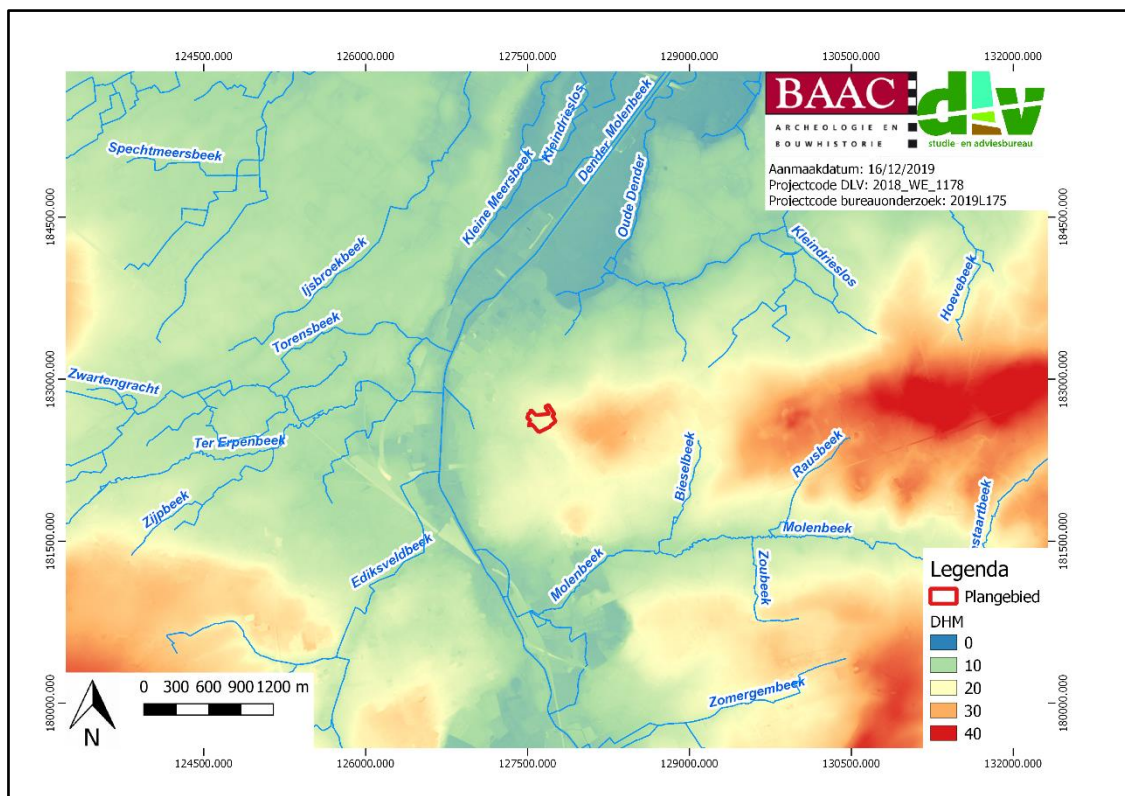
2.1.1 Landschappelijk kader

Hieronder volgt een overzicht van het grondgebruik en de aardkundige, hydrografische en fysisch-geografische gegevens van het plangebied.

Topografische situering

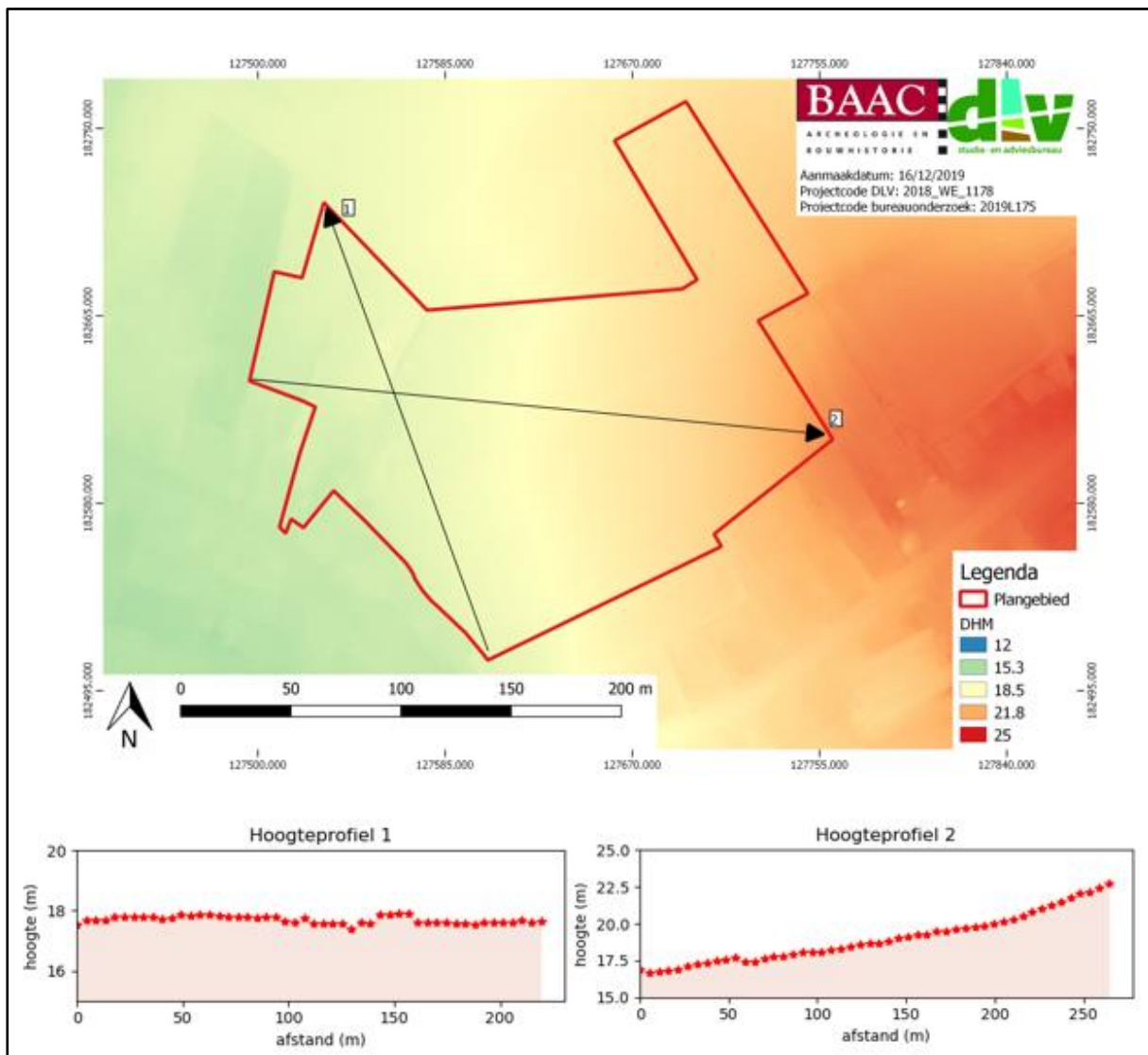
De exacte locatie van het plangebied is weergegeven op Figuur 1 en Figuur 2. Het plangebied is gelegen aan de Popperodedries 47 in Aalst. Deze gemeente is gelegen aan de Dender, waarrond er veel industrie is gevestigd. De Dender ligt op ongeveer 800 meter ten westen van het plangebied en loopt van zuid naar noord tot ze in de Schelde uitmondt. Het plangebied zelf bevindt zich op de periferie ten noorden van de bebouwde kern van Aalst.

De omgeving rond het plangebied bevindt zich op de overgang van de vallei van de Dender naar de hoger gelegen heuvels ten zuidoosten en zuidwesten. Volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) ligt het plangebied tussen 16,2 en 22,7 m + TAW. Er is een natuurlijk reliëf aanwezig dat naar het oosten toe stijgt.

Plan 5: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM)¹⁰, met aanduiding van de waterwegen (1:1; digitaal; 16/12/2019)

¹⁰ AGIV 2019a

Plan 6: Plangebied en hoogteprofielen op het DHM¹¹ (1:1; digitaal; 16/12/2019)

Landschappelijke en hydrografische situering

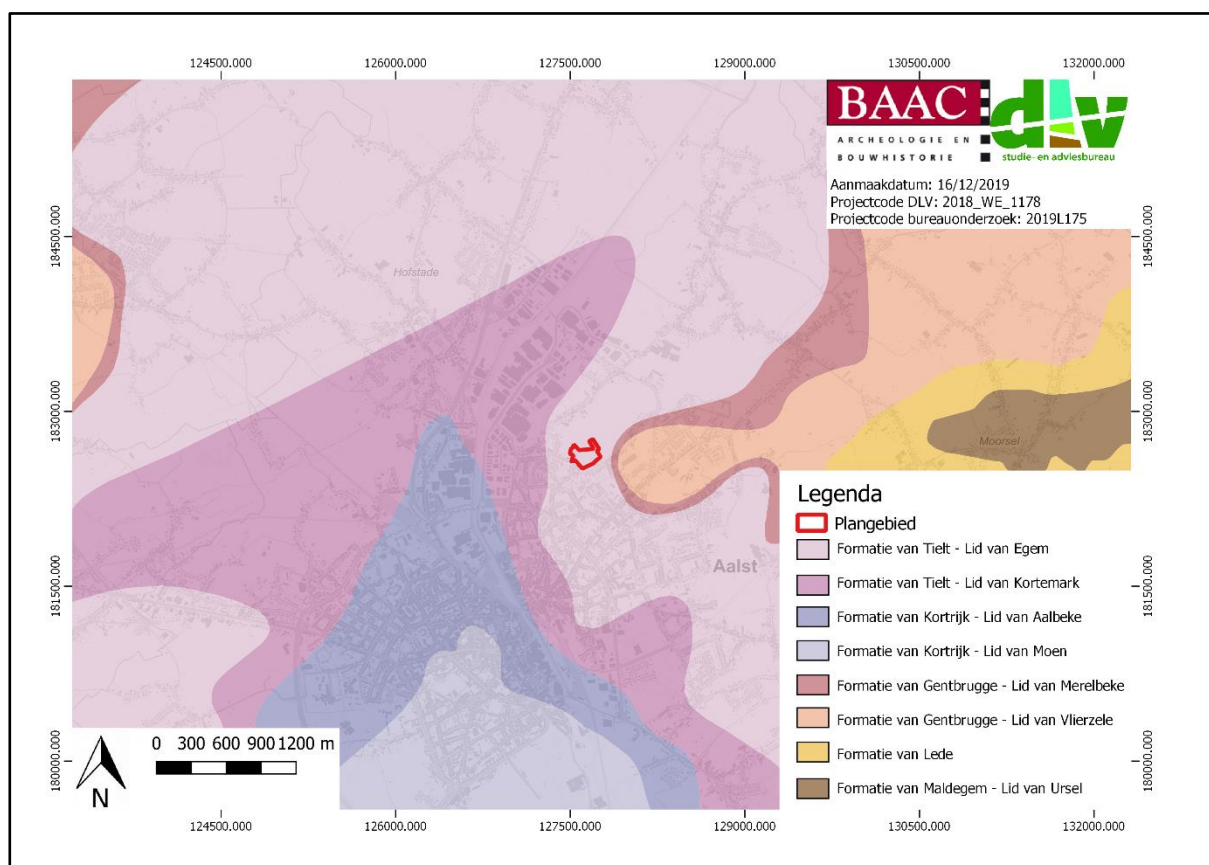
In geomorfologisch opzicht bevindt het plangebied zich in de oostelijke uitloper van de Vlaamse Vallei.¹² Deze is doorspekt van verschillende kleine valleien met een zacht glooiend landschap. Net ten zuidoosten en zuidwesten zijn respectievelijk het glacia van Okkerzeel en glacia van Buggenhout aanwezig.

Paleogeen en Neogeen (Tertiair)

De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door afzettingen van de Formatie van Tiel, meer bepaald het Lid van Egem. Dit wordt gekenmerkt door glauconiet- en glimmerhoudend grijsgroen zeer fijn zand met kleilagen en zandsteenbanken.

¹¹ AGIV 2017b

¹² DE MOOR & MOSTAERT 1993

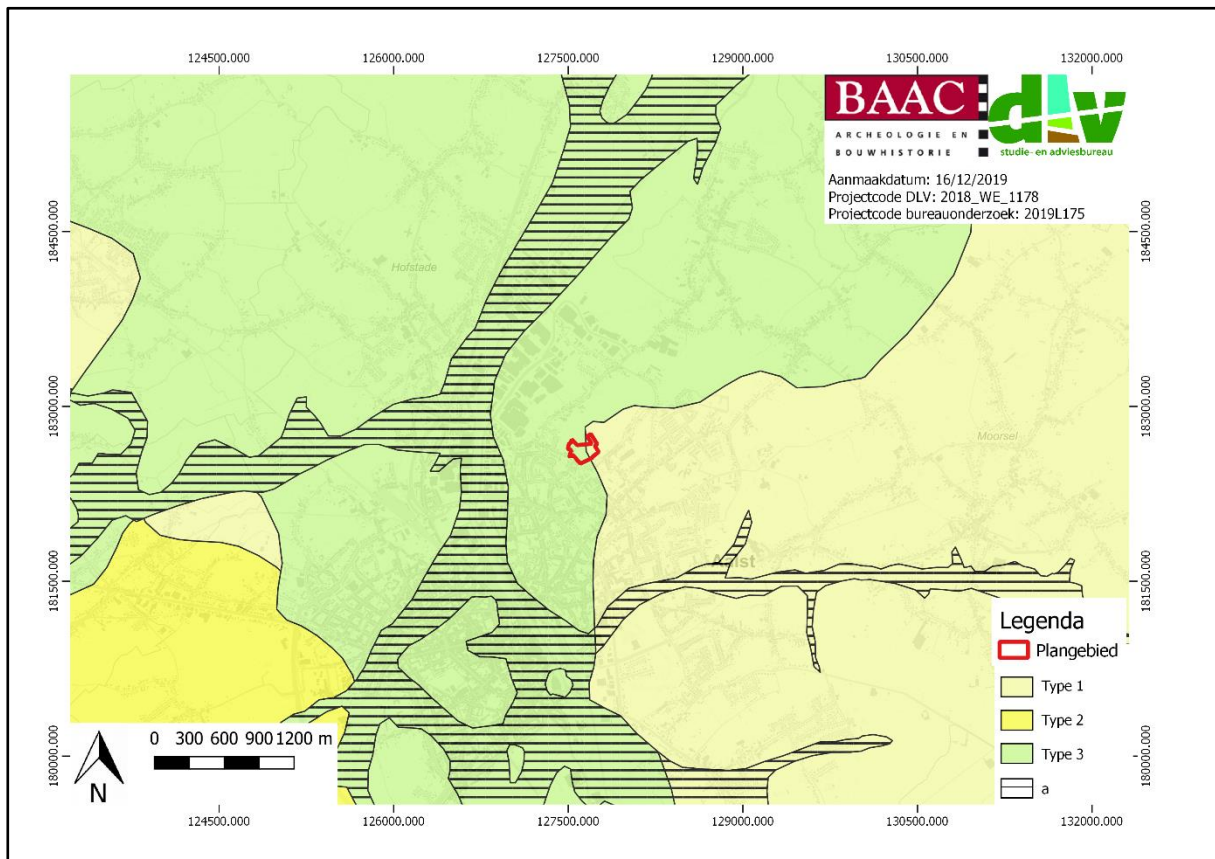
Plan 7: Plangebied op de Tertiairgeologische kaart¹³ (1:50.000; digitaal; 16/12/2019)

¹³ DOV VLAANDEREN 2019a

Quartair

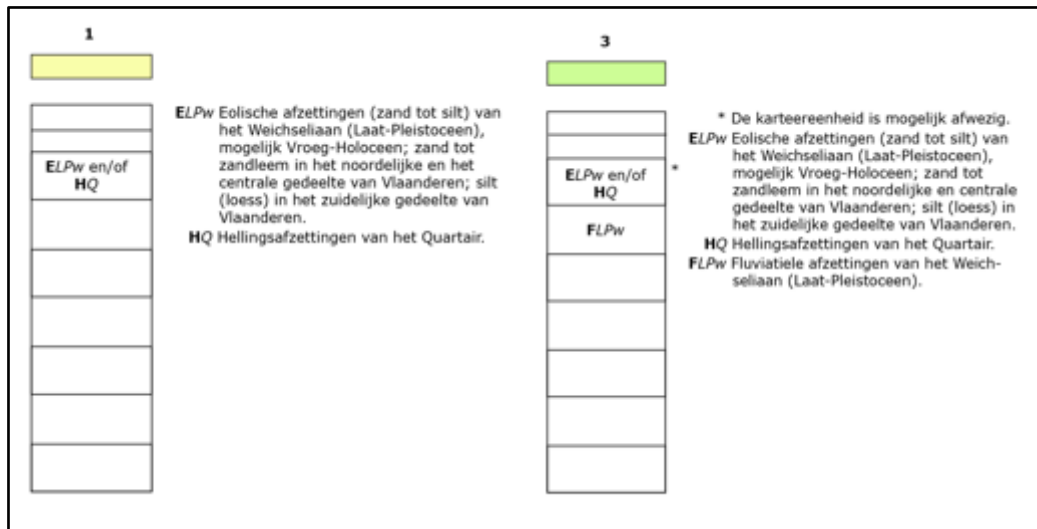
- Quartairgeologische kaart 1:200.000

Op de Quartairgeologische kaart is het oostelijke deel van het plangebied gekarteerd als Type 1, het westelijke deel als Type 3. Type 1 wordt gekenmerkt door hellingsafzettingen van het quartair (HQ) en/of eolische afzettingen (zand tot silt) van het weichseliaan (laat-pleistoceen), mogelijk vroeg-holoceen (ELPw). Bij Type 3 is daaronder nog een laag fluviatiele afzettingen van het weichseliaan (laat-pleistoceen; FLPw) aanwezig.

Plan 8: Plangebied op de Quartairgeologische kaart 1:200.000¹⁴ (1:200.000; digitaal; 16/12/2019)

¹⁴ DOV VLAANDEREN 2019b

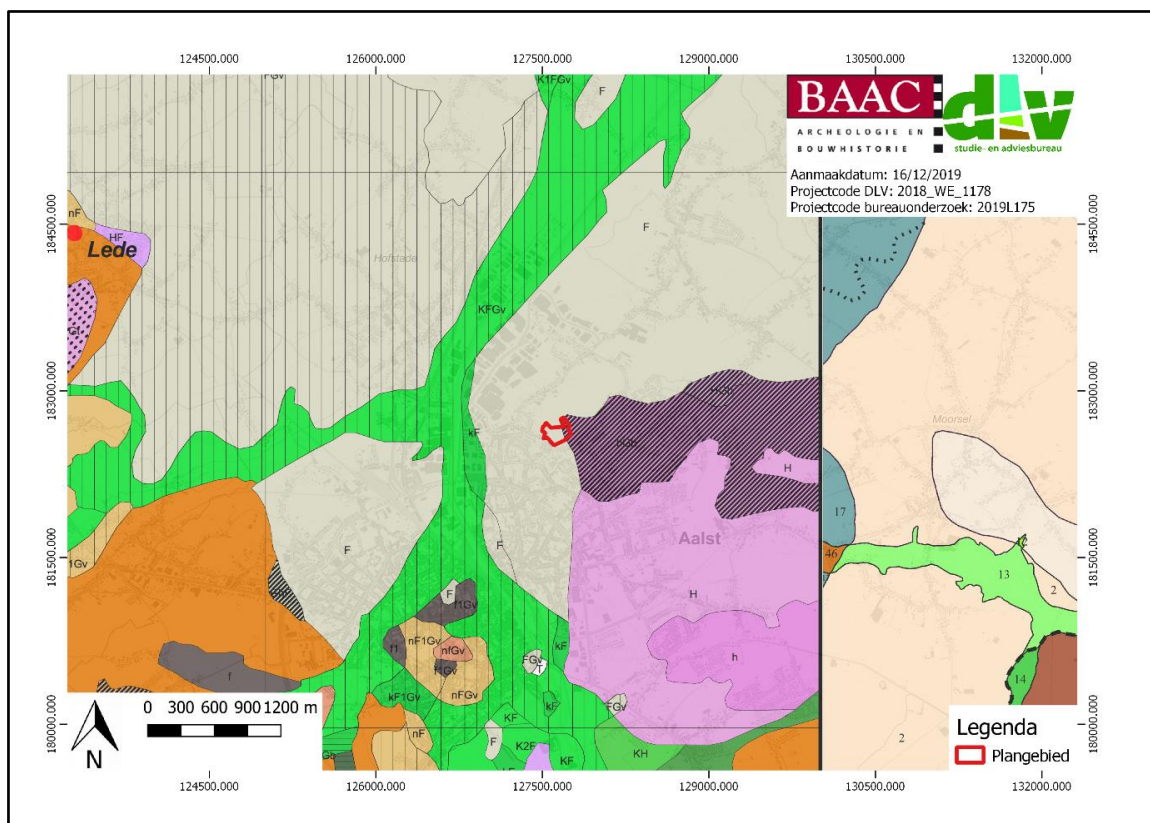
Figuur 3: Kenmerken van de Quartairgeologische kaart betreffende het plangebied¹⁵

- Quartairgeologische kaart 1:50.000

Op de Quartairgeologische kaart is het oostelijke deel van het plangebied gekarteerd als hGh, het westelijke deel als F. F geeft aan dat het gaat om grof fluvio-periglaciaal zandig facies uit het weichseliaan. Het Weichseliaan fluvioperiglaciaal sedimentpakket hoofdzakelijk uit een zandig lithosoom dat echter op veel plaatsen gescheiden is door een minder belangrijk fluvioperiglaciaal lemig facies. Dit laatste is op de ene plaats beter ontwikkeld dan op de andere, en ook het bovenste zandcomplex verschilt in belang.

De afzettingen van hGh zijn dan weer diachrone fijne hellingssedimenten (h) met hellingssgronden (Gh).

¹⁵ DOV VLAANDEREN 2019b

Plan 9: Plangebied op de Quartairgeologische kaart 1:50.000¹⁶ (1:50.000, digitaal; 16/12/2019)

Sediment Chrono genese	Continentaal elastisch (fluviaal en fluviaal) en Colluvium	Continentaal clastisch (eolisch)	Marin clastisch	Organo- continentaal	Hellings sediment	Hellingsgrind	Beekbodembedgrind
Holoceen	fijn k, k1, K, K1, k2 K2 alluvium	δ stuifzanden		v veen	fijn h grof H	Gh	Gb
Eind-Weichseliaan Pleistoceen Holoceen overgang		fijn d dekzand- leem grof D dekzand					
Weichseliaan	fijn f grof F	niveo-eolisch (loess) n					
Vroeg- Weichseliaan	Gv valleibodemgrind						
Eemiaan	kleiig complex c		zandig complex E				
Holsteiniaan	complex μ						
Vroeg-Quartair	terrasgrind Gt						
Tertiair	Tertiair op geringe diepte (<0,5m) of in ontsluiting T						

Gv

</

Figuur 4: Kenmerken van de Quartairgeologische kaart betreffende het plangebied¹⁷

¹⁶ DOV VLAANDEREN 2017c

¹⁷ DOV VLAANDEREN 2017c

Bodem

Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied gekarteerd als volgend van oost naar west:

- wLDx en uLDx = Matig droge tot matig natte zandleembodem met onbepaald profiel

LDx verenigt in een kartografische eenheid Lcx en Ldx. De Lcx-gronden zijn ontstaan op ontsluitingen van Tertiair substraat met dun zandleemdek. Roestverschijnselen beginnen tussen 80 en 120 cm. De gronden vertonen een wisselvallige waterhuishouding. Ze zijn te nat in de winter en worden te droog in de zomer. Gezien hun onregelmatige opbrengsten worden ze voor de meeste teelten als matig geschikt geklasseerd. De bodems van de Ldx serie kenmerken zich door een minimale profielontwikkeling op Tertiair materiaal, al of niet vermengd met residuair grint en afgedekt door een dun Pleistoceen zandleemdek. Roestverschijnselen komen voor vanaf 50-80 cm. De bodems hebben een wateroverlast in de winter en het voorjaar. In de zomer is de waterhuishouding gunstig, soms iets te droog. Voor rationeel akkerlandgebruik is drainage noodzakelijk. Ldx is specifiek geschikt voor weide. Na drainering kunnen alle akkerlandteelten er eveneens goed gedijen.

De u geeft aan dat er een substraat klei op geringe diepte (ondieper dan 75 cm) aanwezig is. De w geeft aan dat er een substraat klei-zand op geringe diepte (ondieper dan 75 cm) zit.

- Lcc en wLcc = Matig droge zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont

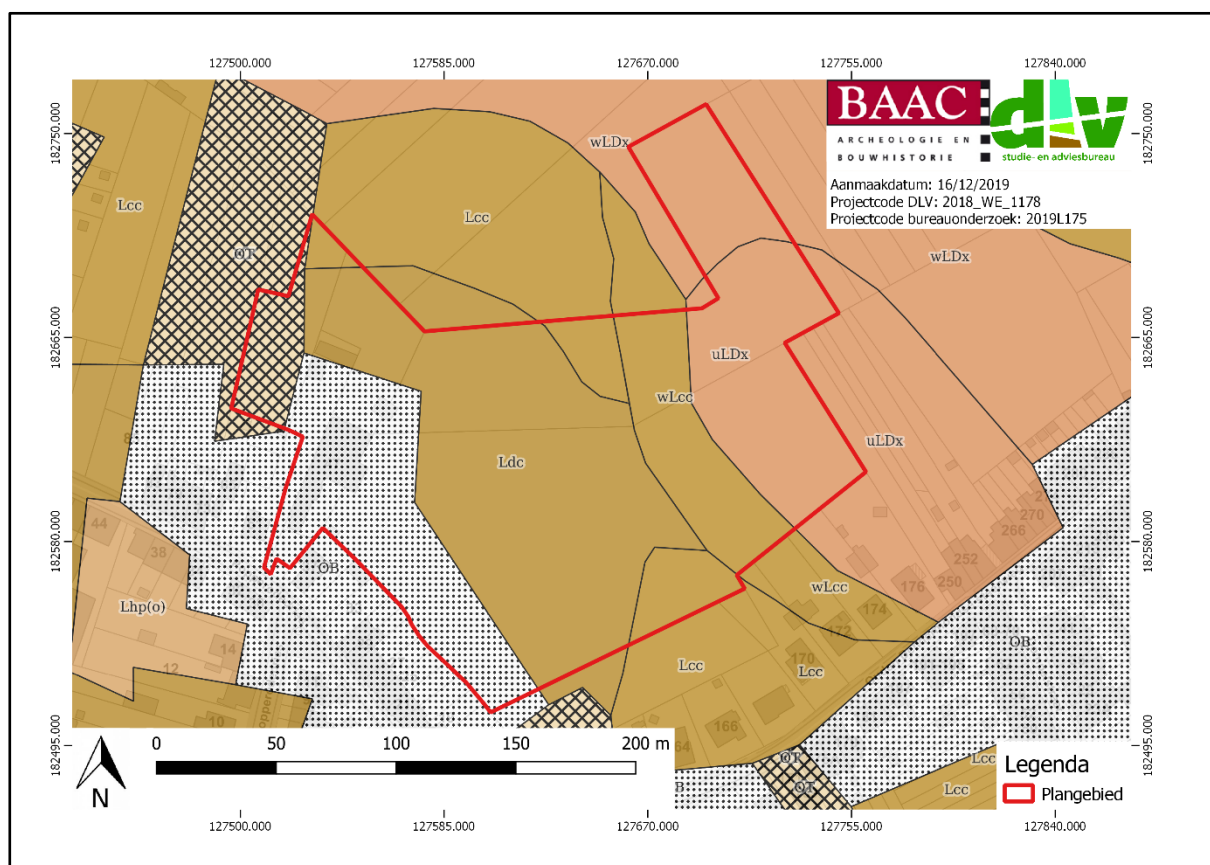
Bij beide series, Lca en Lcc, rust de Ap op een E horizont (ongeveer 40 cm dik) of rechtstreeks op de textuur B bij Lca of de verbrokkelde textuur B bij Lcc. Bij Lca is de textuur B aangerijkt met klei en sesquioxiden, het is een bruin zwaar zandleem, bij Lcc is de textuur B sterk gevlekt en verbrokken. In vele gevallen komt een substraat voor op wisselende diepte. Roestverschijnselen beginnen tussen 80 en 120 cm. Normaal hebben deze gronden geen watergebrek noch wateroverlast. De substraatgronden zijn in het voorjaar koud en laat te bewerken en kunnen in de zomer bij aanhoudende droogte aan watergebrek lijden. Ze zijn geschikt voor veeleisende teelten, en zeer geschikt voor weinig eisende teelten

De w geeft aan dat er een substraat klei-zand op geringe diepte (ondieper dan 75 cm) zit.

- Ldc = Matig natte zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont

De Lda en Ldc series zijn matig natte, matig gleyige zandleemgronden met donker grijsbruine bouwvoor. Onder de Ap komt een bleekbruin uitgeloopte horizont voor die aan de kontaktzone met de textuur B zwakke roestverschijnselen vertoont. De textuur B is gaaf maar met roest gevlekt bij Ada; bij Ldc is de textuur B verbrokken, sterk gevlekt en door oxydo-reductieverschijnselen met bruinrode en grijze vlekken doorweven. Soms wordt het materiaal zwaarder of zandiger in de diepte. Heel dikwijls komt op wisselende diepte het Tertiair substraat voor. Boven het klei- of klei-zandsubstraat komt veelal een roestige band voor ten gevolge van het stagnerend water. Roestverschijnselen beginnen globaal in het bovenste deel van de textuur B. Deze bodems zijn te nat in de winter, blijven lang fris in de lente en zijn algemeen goed vochthoudend in de zomer. Rationeel gebruik als akkerland vereist drainering. Beide series zijn goede akkerlandgronden, mits drainering geschikt voor alle teelten. Ze zijn zeer geschikt voor weiland. Ldc is iets minder gunstig dan Lda.

- OB = bebouwde zones
- OT = sterk vergraven gronden

Plan 10: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen¹⁸ (1:1; digitaal; 16/12/2019)

¹⁸ DOV VLAANDEREN 2017a

2.1.2 Historisch kader

Het plangebied ligt in de huidige gemeente Aalst.¹⁹ De naamgeving is afkomstig van *Alhusta*, wat een Germaanse afleiding is van het woord *alkustom*, dat teruggaat op het woord *alkos*, wat heiligdom betekent.

Uit verschillende onderzoeken is reeds gebleken dat de occupatiegeschiedenis van de regio Aalst aanvangt met een prehistorie, onder andere door de aanwezigheid van twee parallelle prehistorische grachten op de Hopmarkt. Tijdens de metaaltijden en Romeinse periode kent de regio Aalst bewoning op de vruchtbare leemgronden. Eind 9de eeuw bezaten het kapittel van Kamerijk en de abdij van Lobbes landbouwuittelingen te Aalst en werd de kapel van de Heilige Ursmarus van Lobbes door de Noormannen verwoest. Onder Karel de Grote ontstond, naar de bepalingen van de Capitulaire de Villis, het Zelhof, een eerste invloedrijke pre-stedelijke kern aan de Dender, wiens groei gestimuleerd werd door de nieuwe landweg Keulen-Brugge. Midden 11de eeuw richtte de Vlaamse Graaf een burcht op tussen de Dender en de Oude Dender tegenover het Zelhof, als één van de militaire steunpunten voor Rijksvlaanderen. Dit bracht een bloeiende handelseconomie van het Portus aan de Werf met zich mee, terwijl het Zelhof langzaam verviel. Tot dan hoorde Aalst tot de Pagus Bracbatensis en volgde de vertraagde ontwikkeling van de Brabantse steden. Begin 12de eeuw werd de bebouwing omwald. Deze verstevigingsmuren bezatten vijf stadspoorten. De Graven van Aalst schonken een stadskeure (1160) en kozen de stad als hoofdplaats van de heerlijkheid.

Gedurende de 15de eeuw kreeg de stad een nieuw Schepenhuis met Belfort en werd de bouw van de Sint-Martinuskerk aangevat. Meermaals woedde de pest (1315, 1485, 1668) en werd de stad getroffen door vernieling, onder meer door de Gentenaars (1380), door de Spaanse (1576) en de Hollandse (1645) troepen, zodat het versterkingsstelsel herhaaldelijk heropgebouwd werd (1497, 1577, 1628, 1646). Dit gebeurde zo tot de Franse maarschalk Turenne het in 1667 liet vernietigen samen met het grootste deel der bebouwing, zodat slechts weinig architectuur van voor die tijd is bewaard gebleven. Dit had geen ernstige stadsuitbreiding tot gevolg.

Gedurende de 18de eeuw werd de baan Brussel-Aalst-Gent aangelegd en de Dender gedeeltelijk gekanaliseerd. De vesten werden verder afgevoerd zodat Aalst een open stad werd. Door de afbraak van een groot aantal kloosters na de Franse revolutie ontstonden grote pleinen binnen de mazen van de radiaalconcentrische aanleg.

Dat in de eerste helft van de 19de eeuw de nijverheid in Aalst nog geen moderne ontwikkeling kende, was grotendeels te wijten aan een gebrek aan goede verkeerswegen. Verbetering van de bestaande landwegen - en vooral deze van Aalst naar Opwijk, Vilvoorde en Leuven - in de veertiger jaren, kon hieraan slechts in beperkte mate verhelpen. Pas vanaf 1856 kon de echte industrialisatie beginnen dankzij de spoorlijn Brussel-Aalst-Gent. De Dender-kanalisatie werd voltooid en het spoorwegnet verder uitgebreid (1865). Als nijverheden ontwikkelden zich en ontstonden, in en vlakbij de kern, langsheen de Dender en de spoorlijn. De grootste industrie was in diverse takken van textielnijverheid met vooral een ontstaan van een breigoednijverheid in de tweede helft van de 19de eeuw: lederverwerking en schoennijverheid. Daarnaast kwamen er ook een aantal brouwerijen, mouterijen, stokerijen, ... Gevolg van deze ontwikkeling was een noodzakelijke uitbouw van de proletariaatshuisvesting, vooral in de tweede helft van de 19de eeuw.

Als gevolg van de stedenbouwkundige ideeën van het derde kwart van de 20ste eeuw wordt de stadskern vooral de laatste jaren gezuiverd van de sporen van de industrialisatiebeweging. Behalve enkele uitzonderingen, verhuist de bedrijvigheid naar de nieuwe industrieparken in de omgeving, en de door sloping vrijgekomen ruimten worden met andere bestemmingen bedacht. Ook met de oude

¹⁹ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2019: *Domein Kasteel van Overhamme* [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/165> (Geraadpleegd op 16-12-2019).

typische ingangetjes wordt afgerekend: tijdens de inventarisatie zagen wij meer dan één interessant specimen verdwijnen.

2.1.3 Cartografische bronnen

Een bijkomende belangrijke bron van informatie is het historisch kaartmateriaal. Op basis van deze oude kaarten kan een beeld worden gegeven van de evolutie van de bebouwing in het plangebied door de eeuwen heen, maar met dien verstande dat de draad slechts kan opgepikt worden vanaf het moment dat de eerste kaarten voor het gebied verschenen. Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op deze kaarten geen garantie dat er niets geweest is. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijke bouwwerken zoals stadsomwallingen, kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er geen of weinig aandacht voor de burgerlijke architectuur. Het was vaak niet de bedoeling om de huizen in detail of juist weer te geven. Pas vanaf de 19^e eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kadasterkaarten. Een concrete huisgeschiedenis is uit het cartografisch materiaal alleen niet af te leiden. De kaarten kunnen wel ondersteunend werken.

Ferraris (1771-1778)

De Ferrariskaarten zijn een verzameling van 275 uiterst gedetailleerde topografische kaarten van de Oostenrijkse Nederlanden. Ze zijn opgemaakt tussen 1771 en 1778 onder leiding van Joseph de Ferraris, een generaal bij de Oostenrijkse artillerie en veldmaarschalk in de Oostenrijkse Nederlanden. Het is de eerste systematische kartering van het Belgische grondgebied.²⁰

Op de Ferrariskaart is te zien dat het plangebied over het algemeen onbebouwd is. In het zuidoosten is er zijn twee gebouwtjes te zien die zich dichtbij de zuidelijke grens bevinden. In het zuidwesten is er een gebouw dat op de Ferrariskaart net buiten de grenzen van het plangebied valt, maar eigenlijk de voorloper is van de huidige stalling. In het zuidwesten is de voorloper van de huidige Popperodedries te zien. Het plangebied is in gebruik als akkerland en weide, waarbij de percelen van elkaar gescheiden worden hagen.

Vandermaelen (1846-1854)

Een volgende bron zijn de Vandermaelenkaarten, die gemaakt zijn door Philippe Vandermaelen. Zijn gedetailleerde (schaal 1:20.000) *Carte topographique de la Belgique* is tussen 1846 en 1854 gemaakt en bestaat uit 250 folio's.²¹

Op de Vandermaelenkaart is er heel wat meer bebouwing te zien in het oosten en zuiden van het plangebied. De rest is open gebied gebleven.

Atlas der Buurtwegen (1843-1845)

Een andere 19^e-eeuwse kadasterkaart is de Atlas der Buurtwegen. Deze atlas werd opgemaakt in opdracht van de wetgever en had als doel om ondubbelzinnig aan te duiden welke kleine wegen een openbaar karakter hadden. Per toenmalige gemeente werd een atlas opgemaakt, met uitzondering van een aantal stadskernen.²²

²⁰ KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË 2018

²¹ GEOPUNT 2019e

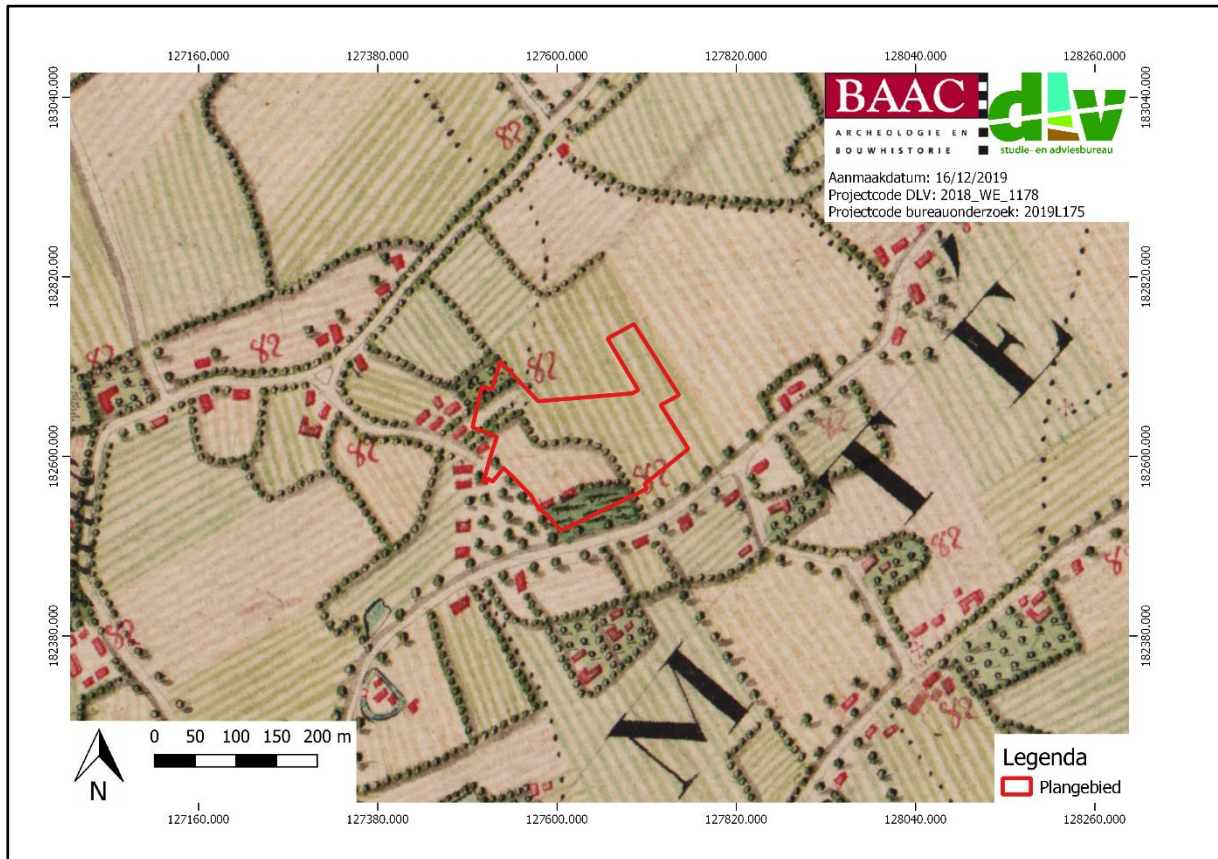
²² GEOPUNT 2019d

De directe voorganger van de huidige woning met schuur is goed te zien op deze kaart. De rest van het plangebied is open gebied. Het opschrift toont dat de omgeving rond het plangebied onderdeel is van de regio Poperode.

Popp (1842-1879)

De Poppkaarten (Plan 14) zijn het levenswerk van Philippe-Christian Popp (1805-1879). Van 1842 tot aan zijn dood in 1879 werkte hij aan zijn atlas. Ongeveer alle gemeenten van de toenmalige provincies Brabant, Henegouwen, Luik, Oost- en West-Vlaanderen had hij getekend en gedrukt.²³

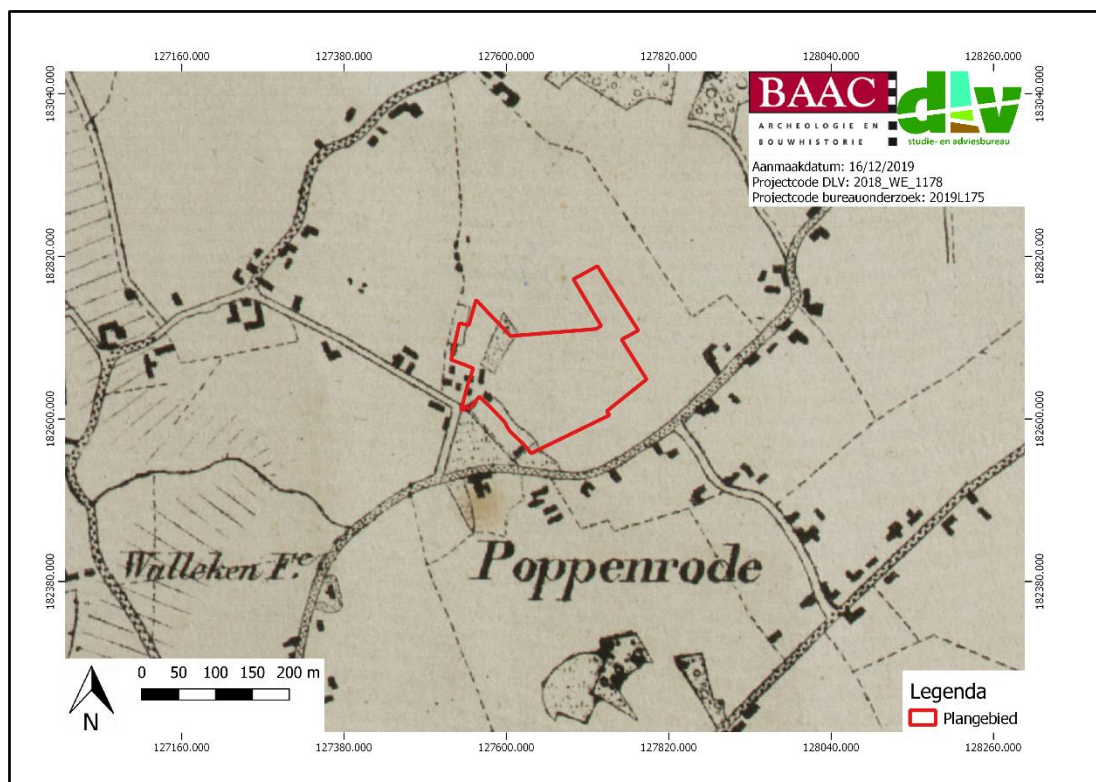
De situatie op de Poppkaart is dezelfde als op de Vandermaelenkaart.

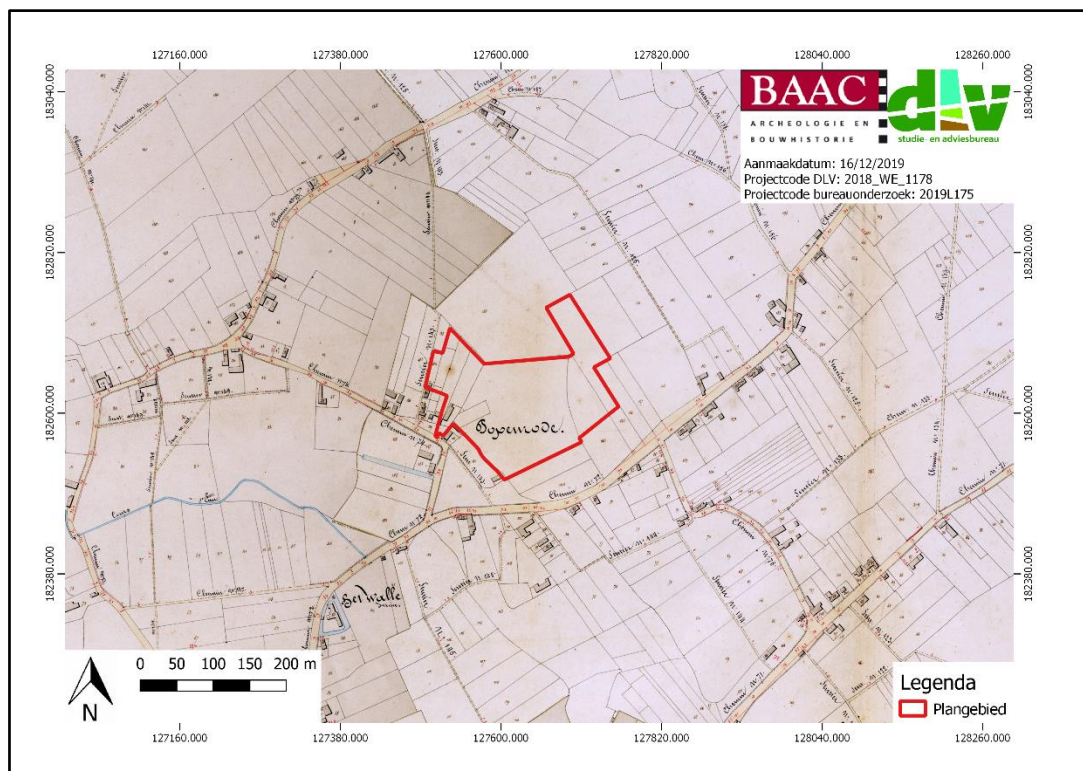
Plan 11: Plangebied op de Ferrariskaart²⁴ (1:11.520; digitaal; 16/12/2019)

²³ KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË 2018

²⁴ GEOPUNT 2019a

Plan 12: Plangebied op de Vandermaelenkaart²⁵ (1:20.000; digitaal; 16/12/2019)

Plan 13: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen²⁶ (1:2.500; digitaal; 16/12/2019)

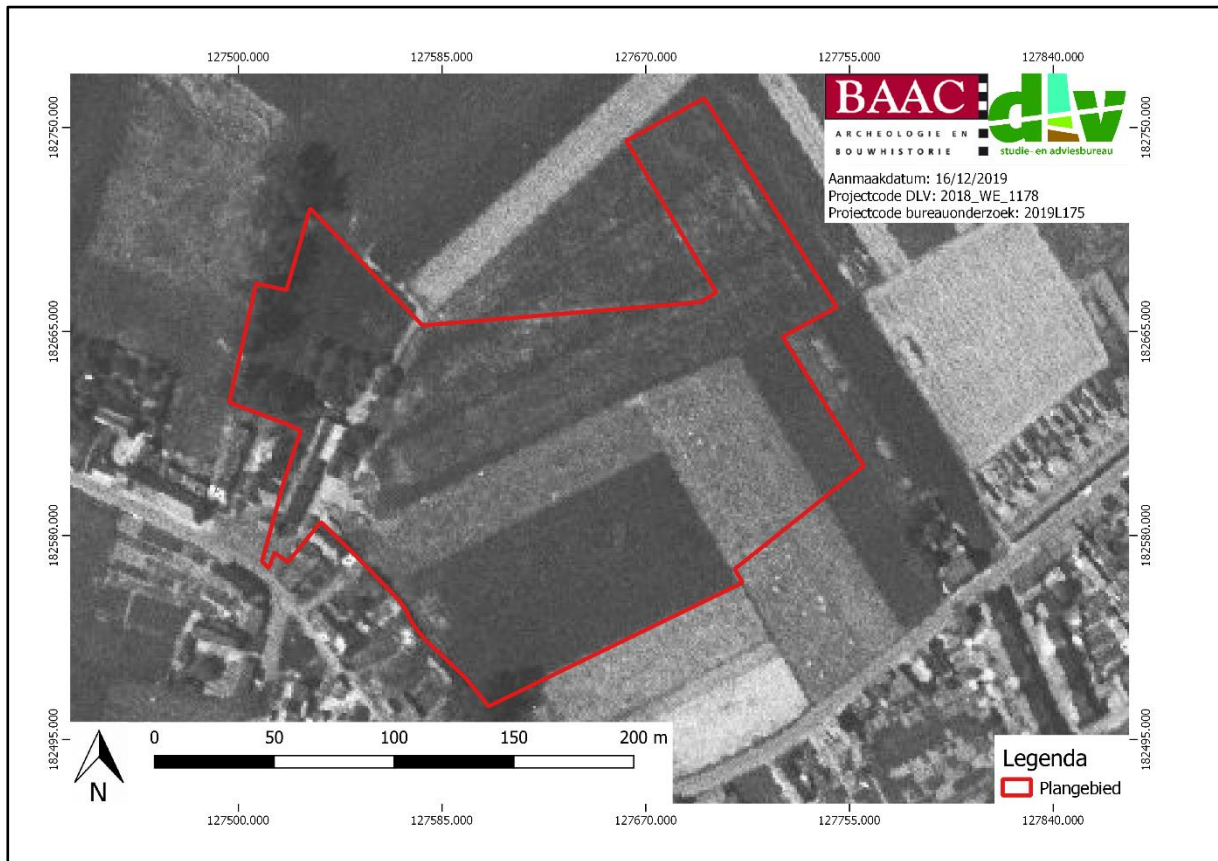
²⁵ GEOPUNT 2019e

²⁶ GEOPUNT 2019d

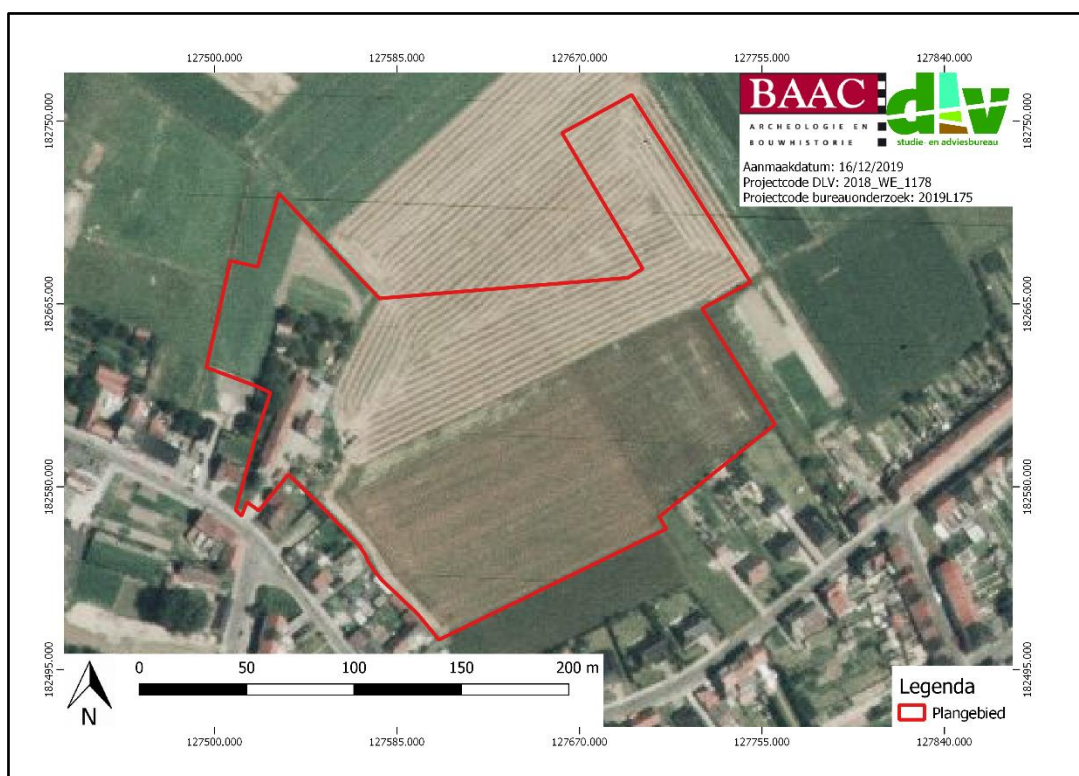
Luchtfoto's 1971, 1979-1990, 2008-2011 en 2018

Deze luchtfoto's laten de moderne situatie en verloop ervan doorheen de laatste halve eeuw zien. De eerste luchtfoto van 1971 toont dat het gebouw in de zuidwestelijke hoek van het plangebied, zoals te zien op de Vandermaelen en de Poppkaart, nog aanwezig is. Er is echter hier al een extra gebouw aangebouwd ten oosten ervan. Doorheen de jaren komen er hier en daar extra kleine gebouwtjes bij tot op de situatie zoals deze op vandaag te zien is. Er is verharding aanwezig van de straat naar de hoofdbebouwing toe; naar de kleinere, meer moderne gebouwen lijkt het om aangestampte aarde te gaan.

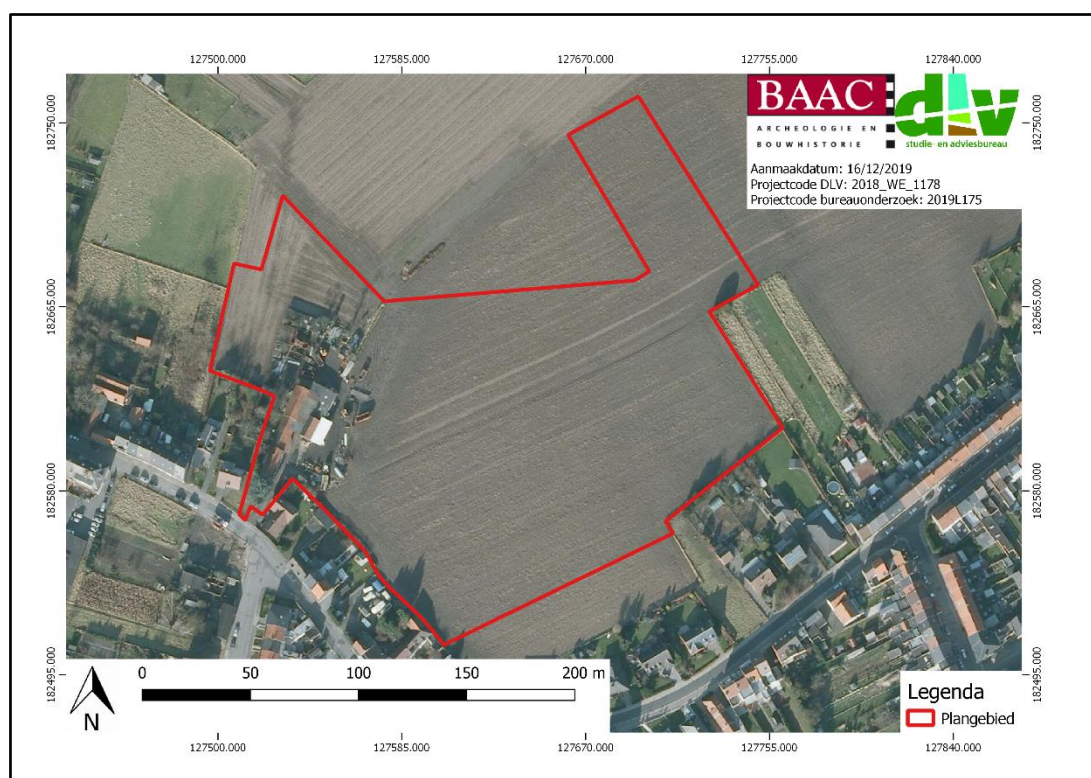

Plan 15: Plangebied op luchtfoto 1971.²⁸

²⁸ GEOPUNT 2019f

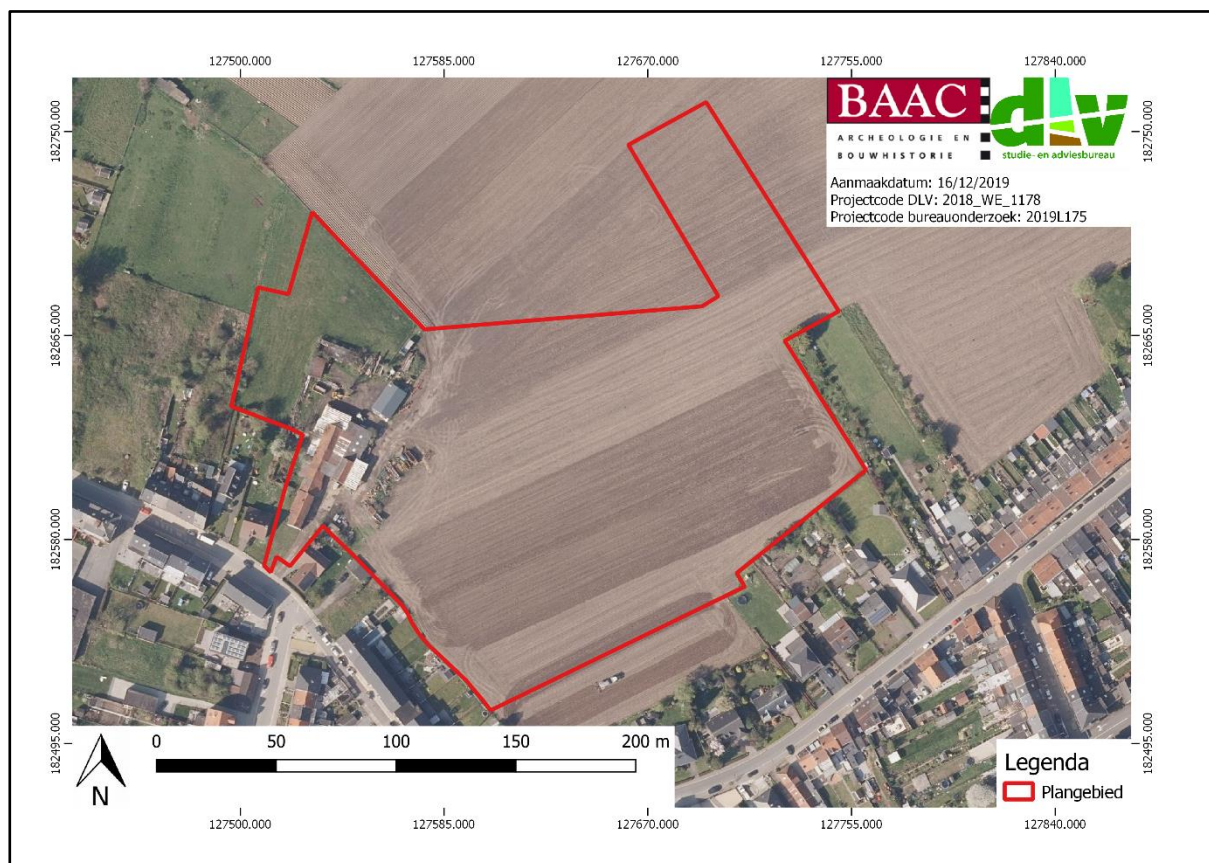
Plan 16: Plangebied op luchtfoto 1979-1990.²⁹

Plan 17: Plangebied op luchtfoto 2008-2011.³⁰

²⁹ GEOPUNT 2019g

³⁰ GEOPUNT 2019h

Plan 18: Plangebied op luchtfoto 2018.³¹

³¹ GEOPUNT 2019i

2.1.4 Archeologisch kader

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) is een databank van archeologische vindplaatsen in Vlaanderen. Dit overheidsinstrument helpt een inschatting maken over het archeologisch potentieel van het plangebied.

Voor het plangebied zelf zijn geen archeologische waarden gekend.³² Rondom het plangebied werd een aantal meldingen teruggevonden (Tabel 1). Hieronder worden deze per grote archeologische periode wat uitgebreider besproken:

- Steentijden, metaaltijden en Romeinse periode

Voor deze periodes zijn er geen CAI-meldingen aanwezig binnen een straal van ca. 1 km rond het plangebied..

- Middeleeuwen

De enige CAI-melding binnen een straal van ca. 1 km rond het plangebied is een site met walgracht uit de late middeleeuwen (155485).

- Postmiddeleeuwen

Voor deze periodes zijn er geen CAI-meldingen aanwezig binnen een straal van ca. 1 km rond het plangebied.

In de omgeving zijn volgende archeologienota's te vinden:

- In 2016 werd ten westen van het plangebied door Solva een goedgekeurde archeologienota verkregen (ID 977).³³ Stad Aalst plande een nieuw op- en afrittencomplex aan de ring rond Aalst (R41), ten zuiden van het industrieterrein Wijngaardveld te Aalst. Deze 'bypass' moest een deel van het verkeer op de drukke rotonde aan de Heilig Hartlaan wegleiden naar het industrieterrein. Een groot deel van het terrein is opgehoogd door een talud waarbinnen de werken zouden plaatsvinden. Binnen het gabarit van de geplande werken was de kans op het aantreffen van archeologische sporen dan ook zéér gering. Er werd bijgevolg geen verder onderzoek aangeraden.
- In het kader van de geplande aanleg van een verkaveling ten oosten van het plangebied werd een goedgekeurde archeologienota verkregen door Ruben Willaert (ID 1216).³⁴ Er werd enkel een bureauonderzoek uitgevoerd. Hoewel geen gekende archeologische waarden op het plangebied aanwezig waren, wezen indicatoren in de ruime omgeving op een hoog archeologisch potentieel. De geplande werkzaamheden vormden dan ook een acute bedreiging voor het bodemarchief op het terrein. Omwille van deze bedreiging was verder archeologisch onderzoek aangewezen. Er werd een proefsleuvenonderzoek geadviseerd. Dit heeft op vandaag nog niet plaatsgevonden.
- Voor de aanleg van een pantoffelfabriek in de Wijngaardstraat, zo'n 900 meter naar het noordwesten toe, werd door ABO een archeologienota opgemaakt (ID 3582).³⁵ Er werd geconcludeerd dat de verwachting om archeologische resten matig is en het potentieel tot kennisvermeerdering nihil is, gezien de geattesteerde bodemverstoringen door de bestaande industriële bebouwing. Verder archeologisch onderzoek werd niet geadviseerd.

³² CAI 2019

³³ Zie online link: <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/977>.

³⁴ Zie online link: <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/1216>.

³⁵ Zie online link: <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/3582>.

- Door Solva werd voor de aanleg van een nieuwe rotonde in Wijngaardveld, ten noordwesten van het plangebied, een archeologienota opgesteld (10441).³⁶ Daarbij werd eerst een bureauonderzoek uitgevoerd. Gezien de aard van de te verwachten sporen (metaaltijden tot volle middeleeuwen) waren proefsleuven de aangewezen methode om het terrein verder te onderzoeken. Op basis van de bodemkundige profielen bleek het terrein recent een groot stuk afgegraven en opgehoogd te zijn. Het archeologische proefsleuvenonderzoek leverde slechts zeer beperkte resultaten op. Verder onderzoek werd dus niet aangewezen.
- De stad Aalst wenste de bestaande riolering en wegdek in delen van de Grote Baan, Alfons de Cockstraat, Landweg en Hof ter Hammestraat te vernieuwen. SOLVA voerde in opdracht van de stad Aalst het voorgeschreven archeologische (voor)onderzoek uit (ID 1966).³⁷ Ondanks de gunstige ligging en de verschillende vindplaatsen in de (ruimere) omgeving was het archeologisch potentieel van het projectgebied zelf gering. Dit kwam omdat de geplande werken een geringe impact in de bodem hadden. Verder archeologisch onderzoek werd niet nodig geacht.

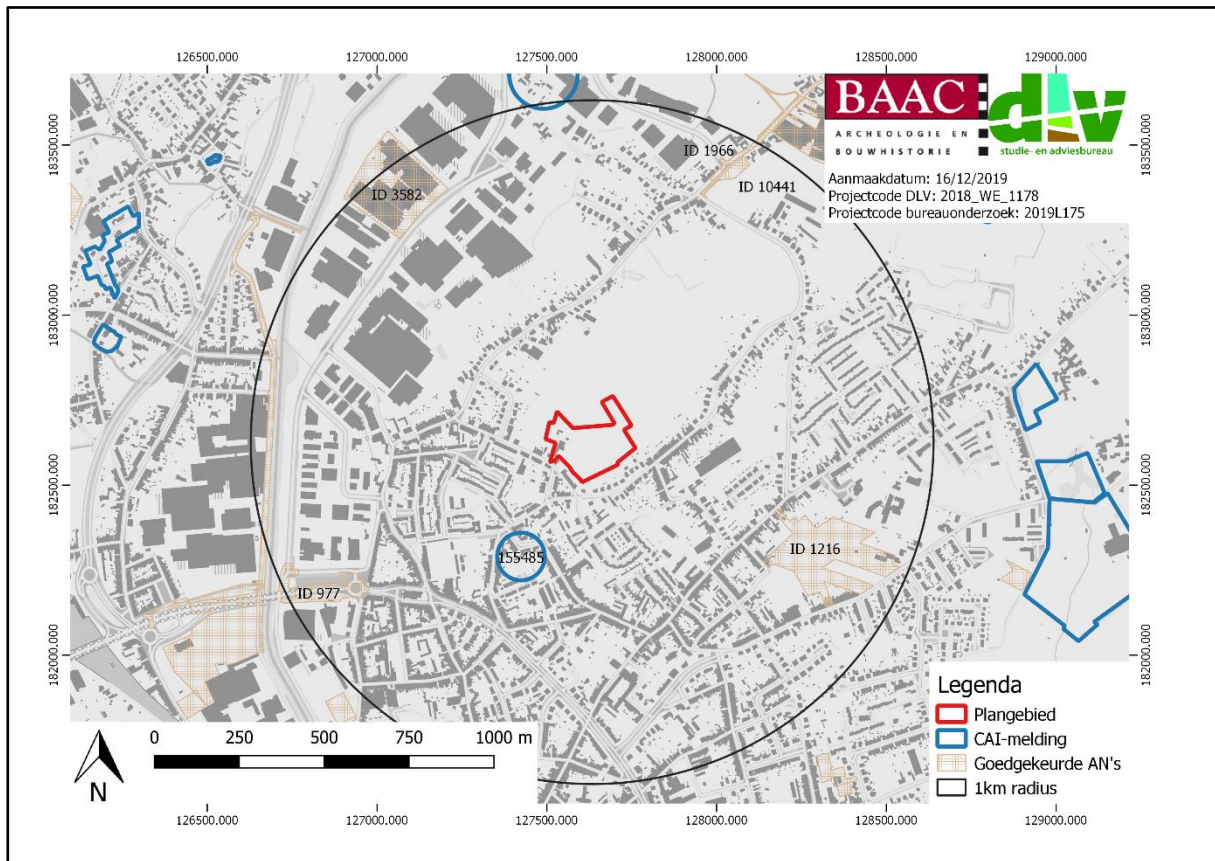
*Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.*³⁸

CAI-NUMMER	OMSCHRIJVING	DATERING	METHODE
155485	SITE MET WALGRACHT	LATE MIDDELEEUWEN	CARTOGRAFIE

³⁶ Zie online link: <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/10441>.

³⁷ Zie online link: <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/1966>.

³⁸ CAI 2019

Plan 19: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart³⁹, met aanduiding van (archeologie)nota's (1:1; digitaal; 16/12/2019)

In de ruime omgeving van het plangebied werden in het verleden slechts enkele archeologische vaststellingen gedaan. Er is één CAI-melding: het gaat om een site met walgracht uit de late middeleeuwen. Deze hebben een lokale ontstaansgeschiedenis die amper hun grenzen overschrijden. Het toont wel aan dat de omgeving in die periode gunstig was om er te wonen. Daarnaast is een aantal archeologienota's opgemaakt. Slechts bij twee werd er vervolgonderzoek voorgeschreven, maar bij één is dit tot nog toe slechts uitgevoerd. Daarbij kwam aan het licht dat het terrein sterk vergraven was tot in de C-horizont. Gelet op het ontbreken van grootschalige archeologische onderzoeken in de directe omgeving van het plangebied is de kans groot dat de afwezigheid van archeologische waarden eerder een weerspiegeling van de stand van het onderzoek is dan van de archeologische realiteit.

³⁹ CAI 2019

2.2 Besluit

2.2.1 Beantwoorden onderzoeksvragen

- Wat is de graad van gaafheid van het natuurlijk gevormde bodemprofiel van het projectgebied?

Reeds op de Ferrariskaart is te zien dat er in het zuidwesten van het plangebied telkens iets van bebouwing aanwezig is. Het is zelfs mogelijk dat de huidige woning met schuur oudere kernen bevat die terug gaan op deze oudere bebouwing.

Op vandaag zijn er een aantal moderne bijgebouwen aangebouwd aan de woning met schuur. Dit zal enige verstoring met zich hebben meegebracht. Een aantal van de kleinere en lichtere bebouwing zal plaats ruimen voor de nieuwbouw met bijhorende verharding die zal aangevraagd worden in de aanvraag tot omgevingsvergunning.

De bodemkaart toont dat het oosten van het plangebied antropogeen verstoorde gronden zou bevatten.

- Zijn er archeologische waarden aanwezig binnen het onderzoeksterrein?

Binnen de grenzen van het plangebied werden op vandaag geen archeologische waarden aangetroffen.

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?

Van op de Ferrariskaart is er een voorloper van de huidige woning met schuur te zien. Het is mogelijk dat de huidige bebouwing zelfs nog oude kernen heeft die op deze bebouwing terug gaan.

De directe omgeving van het plangebied is niet goed gedocumenteerd op archeologisch vlak. In de ruime omgeving van het plangebied werden in het verleden slechts enkele archeologische vaststellingen gedaan. Er is één CAI-melding: het gaat om een site met walgracht uit de late middeleeuwen. Deze hebben een lokale ontstaansgeschiedenis die amper hun grenzen overschrijden. Het toont wel aan dat de omgeving in die periode gunstig was om er te wonen. Daarnaast zijn er een aantal archeologienota's opgemaakt. Slechts bij twee werd er vervolgonderzoek voorgeschreven, maar bij één is dit uitgevoerd. Daarbij kwam aan het licht dat het terrein sterk vergraven was tot in de C-horizont. Gelet op het ontbreken van goed onderzochte, grootschalige archeologische onderzoeken in de directe omgeving van het plangebied, is de kans groot dat de afwezigheid van archeologische waarden eerder een weerspiegeling van de stand van het onderzoek is dan van de archeologische realiteit.

- Indien er geen archeologisch potentieel van het terrein is, kan de bureaustudie hier een verklaring voor geven?

Het bureauonderzoek heeft aangetoond dat het plangebied wel degelijk een archeologisch potentieel bezit.

- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van de bodemlagen?

In de omgeving van het plangebied hebben nog geen archeologische vooronderzoeken of andere onderzoeken plaatsgevonden die enig licht scheppen op de dikte en opbouw van het aanwezig

bodembestand. De bodem staat op de bodemkaart van Vlaanderen grotendeels gekarteerd als Matig droge tot matig natte zandleembodem met onbepaald profiel, matig droge zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont en matig natte zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. Er is geen sprake van podzoleenheden. In het oosten zouden er antropogeen verstoorte gronden aanwezig zijn. De quartaire ondergrond bestaat uit hellingsafzettingen met eventueel daaronder fluviatiele afzettingen. Onder dit pakket komen er door afzettingen van de Formatie van Tielt, meer bepaald het Lid van Egem. Dit wordt gekenmerkt door glauconiet- en glimmerhoudend grijsgroen zeer fijn zand met kleilagen en zandsteenbanken.

- Wat is de impact van de geplande werken op deze archeologische waarden?

De opdrachtgever plant op het terrein de uitbreiding van het bestaande landbouwbedrijf. Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigd.

Een deel van de aanvraag tot omgevingsvergunning bestaat erin om een aantal zaken te regulariseren. Het gaat hierbij allemaal om afdaken bij de bestaande schuur en berging. Aangezien hiervan de werken reeds heeft plaatsgevonden, zal er geen extra impact komen.

In de eerste fase worden er drie kleine gebouwen gesloopt. Het is niet geweten hoe die gefundeerd zijn, maar het gaat om 'lichte' gebouwen die naar alle waarschijnlijkheid niet zwaar gefundeerd zijn en dus weinig impact in de bodem hebben gehad. Deze hebben een oppervlakte van 99 m², 85 m² en 44 m². Er worden ook een aantal bomen gerooid. Dit zal enige impact met zich meebrengen.

Daarna wordt ten noorden van de bestaande bebouwing een nieuwbouw loods gezet (980 m²). De loods komt te staan op 21 poerfunderingen die zullen reiken tot op voldoende draagkrachtige, vorstvrije ondergrond. Dit zal gebeuren volgens de ingenieur-studie. Op heden wordt er uitgegaan van de standaard 80 cm onder maaiveld, maar dit kan nog veranderen na de studie. De vloerplaat zal ongeveer 20 cm dik zijn. Er komt geen kelder. Daarbij komt er ook nieuwe verharding. Dit zal deels bestaan uit steenslagverharding, deels uit betonverharding (233 m²). Beide zullen ongeveer 30 cm diep reiken. Het terrein wordt ter hoogte van deze nieuwbouw met bijhorende verharding genivelleerd. Ten noorden daarvan komt een nieuwe infiltratievoorziening (77,75 m²). De impact van deze werken is zeer groot te noemen, niet alleen in oppervlakte, maar ook in diepte zullen ze de ondergrond en het mogelijk aanwezig archeologisch erfgoed schaden.

2.2.2 Archeologische verwachting

Aan de hand van het bureauonderzoek kunnen volgende bemerkingen getrokken worden:

- Op basis van het uitgevoerde cartografische onderzoek, gecombineerd met een studie van de beschikbare orthofoto's kan gesteld worden dat er reeds bebouwing aanwezig was op de Vandermaelenkaart, waarschijnlijk zelfs al opgetekend op de Ferrariskaart. Het gaat meer bepaald om de stalling in het zuidwesten van het plangebied aan de straatkant. Verder bleef het plangebied onbebouwd tot ongeveer halverwege 20ste eeuw. Deze bebouwing ontwikkelde zich verder tot op de situatie die op vandaag te zien is.
- Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kan niet met zekerheid gezegd worden of er archeologische waarden in het plangebied aanwezig zijn. Het plangebied werd niet specifiek bij naam vermeld in de historische bronnen. Voor de oudere perioden (metaaltijden-Romeinse periode) is er niets voorhanden wat betreft historische bronnen die relevant zijn voor het plangebied. Ook voor de steentijden zijn geen relevante bronnen aanwezig.

- In de omgeving van het plangebied, in een straal van ca. 1km, komt er slechts één CAI-melding voor. Het gaat om een site met walgracht uit de late middeleeuwen. Deze hebben een lokale ontstaansgeschiedenis die amper hun grenzen overschrijden. Het toont wel aan dat de omgeving in die periode gunstig was om er te wonen. Daarnaast zijn er een aantal archeologienota's opgemaakt. Slechts bij twee werd er vervolgonderzoek voorgeschreven, maar bij één is dit uitgevoerd. Daarbij kwam aan het licht dat het terrein sterk vergraven was tot in de C-horizont. Gelet op het ontbreken van goed onderzochte, grootschalige archeologische onderzoeken in de directe omgeving van het plangebied, is de kans groot dat de afwezigheid van archeologische waarden eerder een weerspiegeling van de stand van het onderzoek is dan van de archeologische realiteit. Het klein aantal CAI-meldingen en archeologische onderzoeken in de directe omgeving van het plangebied kunnen aanleiding geven tot de these dat de archeologische werkelijkheid van de omgeving niet volledig wordt weerspiegeld.
- Het plangebied ligt landschappelijk gezien in een eerder interessant gebied. Ten oosten loopt de vallei van de Dender, naar het zuiden toe liggen twee heuvelruggen. Het situeert zich op een iets hoger gelegen terrein tussen verschillende waterlopen. Deze landschappelijke ligging kan voor alle grote periodes heel interessant geweest zijn voor activiteit en bewoning. Dit wordt gesteund door de aanwezigheid van historische bebouwing in het zuidwesten van het plangebied. Het is mogelijk dat deze bebouwing de voorlopers zijn van de huidige bebouwing. Sporen die te maken hebben met deze bebouwing en landbouwgebruik kunnen bijgevolg te vinden zijn.
- Het bodembestand van het projectgebied is gedeeltelijk verstoord door ingrepen van moderne bebouwing in het zuidwesten van het plangebied.

Voortgaand op deze bemerkingen wordt er een matige archeologische verwachting voor het plangebied opgesteld voor alle grote archeologische periodes. Indien er archeologische resten aanwezig zijn, zullen deze quasi geen verstoring hebben ondervonden doordat het plangebied geen zware moderne verstoringen heeft geleden.

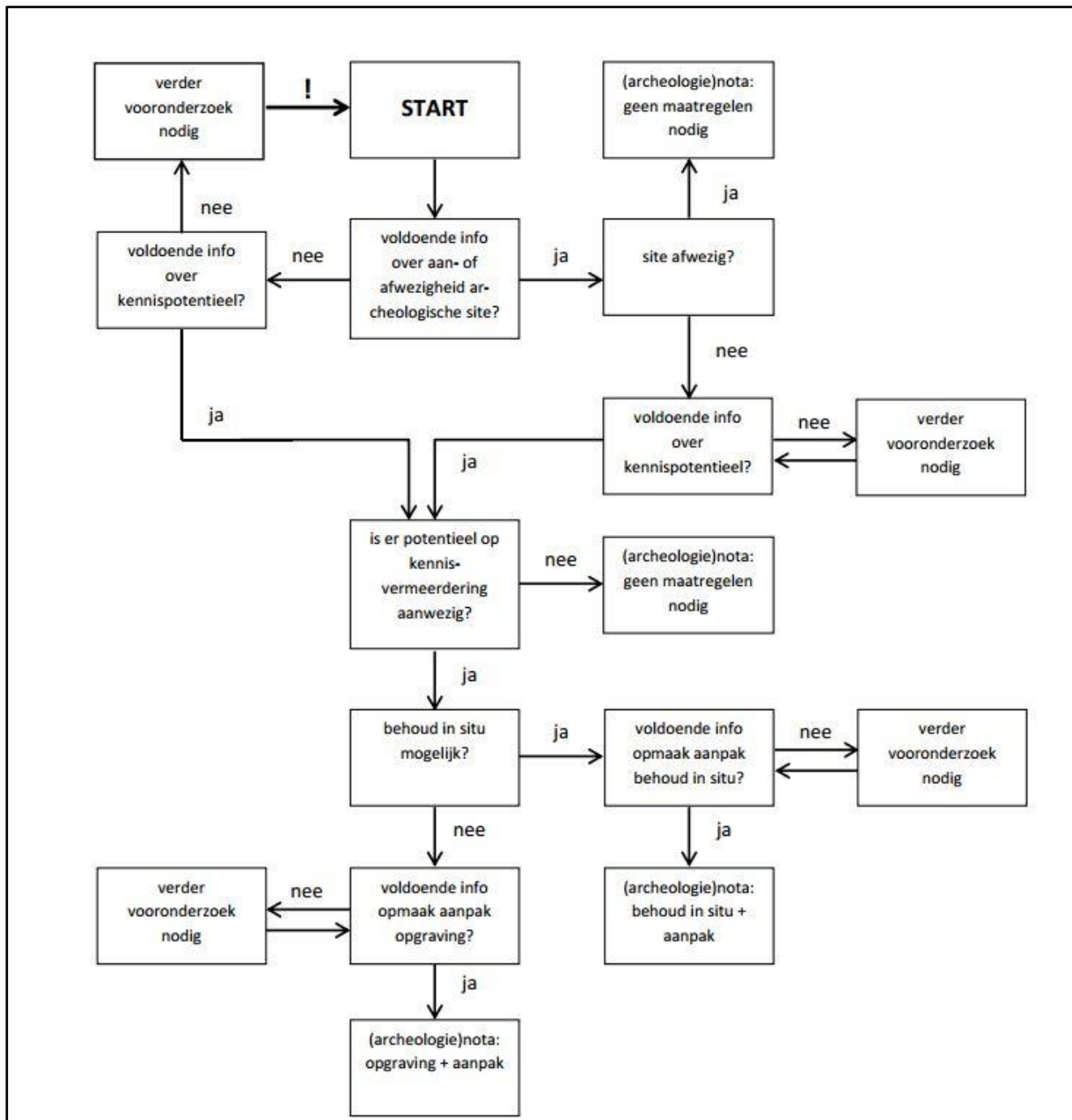
2.2.3 Potentieel op kennisvermeerdering

Na afronding van het bureauonderzoek stelt BAAC Vlaanderen bvba / Profex vast dat verder vooronderzoek noodzakelijk is. Er werd namelijk onvoldoende informatie gegenereerd tijdens deze fase van het vooronderzoek om een mogelijke aan- of afwezigheid van een archeologische site afdoende te staven en dus een gemotiveerde uitspraak te doen over het al dan niet moeten nemen van verdere maatregelen. Het bureauonderzoek heeft aangetoond dat de kans op het aantreffen van sporen en vondsten uit het verleden reëel is. Verder onderzoek kan dan ook kennis toevoegen over het gebruik van het landschap en de menselijke aanwezigheid. Gelet op het ontbreken van goed onderzochte, grootschalige archeologische onderzoeken in de directe omgeving van het plangebied, is de kans groot dat de afwezigheid van archeologische waarden eerder een weerspiegeling van de stand van het onderzoek is dan van de archeologische realiteit. Hieruit kan geconcludeerd worden dat er een hoog potentieel op kennisvermeerdering bij verder archeologisch vooronderzoek aanwezig is.

2.2.4 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Er kan op basis van de beschikbare gegevens van het bestudeerde kaartmateriaal en de historische en archeologische gegevens uit de directe en ruimere omgeving van het plangebied niet met zekerheid gezegd worden wat de aard en bewaringstoestand van de eventueel aanwezige waarden binnen de contouren van het plangebied zal zijn. Verder archeologisch vooronderzoek is noodzakelijk om het potentieel op kennisvermeerdering te onderzoeken. De kenniswinst die hiermee gepaard kan gaan,

zou een aanzienlijke meerwaarde zijn voor alle archeologische periodes. De methode van verder vooronderzoek wordt uitgebreid beschreven in het programma van maatregelen van deze archeologienota.

Figuur 5: Beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek⁴⁰

⁴⁰ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017, fig.3.

3 Samenvatting

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen voor een terrein gelegen in Aalst aan de Popperodedries 47 heeft BAAC Vlaanderen bvba / DLV een archeologienota met uitgesteld vooronderzoek opgemaakt. Het terrein is gelegen deels in woongebied, deels in agrarisch gebied en is omgeven door weilanden en akkerlanden. De opdrachtgever wil de bestaande inrichting uitbreiden met een extra loods, bijhorende verharding en een infiltratievoorziening. In een eerste fase wordt een deel reeds bestaande items geregulariseerd, een paar gebouwen gesloopt, alsook een paar bomen die gerooid worden. Dit zal weinig impact met zich meebrengen. Een deel van de aanvraag tot omgevingsvergunning bestaat erin om een aantal zaken te regulariseren. Het gaat hierbij allemaal om afdaken bij de bestaande schuur en berging. Aangezien hiervan de werken reeds heeft plaatsgevonden, zal er geen extra impact komen. Daarna wordt ten noorden van de bestaande bebouwing een nieuwbouw loods gezet (980 m²). De loods komt te staan op 21 poerfunderingen die zullen reiken tot op voldoende draagkrachtige, vorstvrije ondergrond. Dit zal gebeuren volgens de ingenieur-studie. Op heden wordt er uitgegaan van de standaard 80 cm onder maaiveld, maar dit kan nog veranderen na de studie. De vloerplaat zal ongeveer 20 cm dik zijn. Er komt geen kelder. Daarbij komt er ook nieuwe verharding. Dit zal deels bestaan uit steenslagverharding, deels uit betonverharding (233 m²). Beide zullen ongeveer 30 cm diep reiken. Het terrein wordt ter hoogte van deze nieuwbouw met bijhorende verharding genivelleerd. Ten noorden daarvan komt een nieuwe infiltratievoorziening (77,75 m²). De impact van deze werken is zeer groot te noemen, niet alleen in oppervlakte, maar ook in diepte zullen ze de ondergrond en het mogelijk aanwezig archeologisch erfgoed schaden.

Het plangebied ligt landschappelijk gezien in een eerder interessant gebied. Ten oosten loopt de vallei van de Dender, naar het zuiden toe liggen twee heuvelruggen. Het situeert zich op een iets hoger gelegen terrein tussen verschillende waterlopen. Deze landschappelijke ligging kan voor alle grote periodes heel interessant geweest zijn voor activiteit en bewoning. Dit wordt gesteund door de aanwezigheid van een voorloper van de huidige accommodatie in het zuidwesten van het terrein die reeds te zien is op de Ferrariskaart. Gelet op het ontbreken van goed onderzochte, grootschalige archeologische onderzoeken in de directe omgeving van het plangebied, is de kans groot dat de afwezigheid van archeologische waarden eerder een weerspiegeling van de stand van het onderzoek is dan van de archeologische realiteit. Hieruit kan geconcludeerd worden dat een hoog potentieel op kennisvermeerdering bij verder archeologisch vooronderzoek aanwezig is. Verder onderzoek kan dan ook kennis toevoegen over het gebruik van het landschap en de menselijke aanwezigheid. Er werd dan ook beslist verder vooronderzoek met ingreep in de bodem te adviseren.

4 Lijsten

4.1 Figurenlijst

Figuur 1: Funderingsplan nieuwbouw loods	8
Figuur 2: Doorsnede nieuwbouw loods	8
Figuur 3: Kenmerken van de Quartairgeologische kaart betreffende het plangebied	14
Figuur 4: Kenmerken van de Quartairgeologische kaart betreffende het plangebied	15
Figuur 5: Beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek	32

4.2 Plannenlijst

Plan 1: Plangebied op topografische kaart (digitaal; 1:10.000; 16/12/2019)	2
Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB) (digitaal; 1:250; 16/12/2019)	3
Plan 3: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting op orthofoto(digitaal; 1:1; 16/12/2019)	6
Plan 4: Plangebied met synthese van de geplande werken op orthofoto(digitaal; 1:1; 16/12/2019)	7
Plan 5: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM), met aanduiding van de waterwegen (1:1; digitaal; 16/12/2019)	10
Plan 6: Plangebied en hoogteprofielen op het DHM (1:1; digitaal; 16/12/2019)	11
Plan 7: Plangebied op de Tertiairgeologische kaart (1:50.000; digitaal; 16/12/2019)	12
Plan 8: Plangebied op de Quartairgeologische kaart 1:200.000 (1:200.000; digitaal; 16/12/2019)	13
Plan 9: Plangebied op de Quartairgeologische kaart 1:50.000 (1:50.000; digitaal; 16/12/2019)	15
Plan 10: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen (1:1; digitaal; 16/12/2019)	17
Plan 11: Plangebied op de Ferrariskaart (1:11.520; digitaal; 16/12/2019)	20
Plan 12: Plangebied op de Vandermaelenkaart (1:20.000; digitaal; 16/12/2019)	21
Plan 13: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen (1:2.500; digitaal; 16/12/2019)	21
Plan 14: Plangebied op de Poppkaart (onbekend; digitaal; 16/12/2019)	22
Plan 15: Plangebied op luchtfoto 1971.	23
Plan 16: Plangebied op luchtfoto 1979-1990.	24
Plan 17: Plangebied op luchtfoto 2008-2011.	24
Plan 18: Plangebied op luchtfoto 2018.	25
Plan 19: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart, met aanduiding van (archeologie)nota's (1:1; digitaal; 16/12/2019)	28

4.3 Tabellenlijst

Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.	27
---	----

5 Bibliografie

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2019. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 3.0)*, Brussel.

AGIV, 2019a. AGENTSCHAP GEOGRAFIE INFORMATIE VLAANDEREN: Grootchalig Referentiebestand (GRB).

AGIV, 2019b. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, middenschallig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen. Available at: <http://www.geopunt.be>.

AGIV, 2019c. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Topografische Kaart NGI 1:10000 raster, klassieke reeks. Available at: <http://www.geopunt.be>.